

T.C.
KIRŞEHİR AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GELENEKSEL TÜRK EL SANATLARI
ANASANAT DALI

KIRŞEHİR İLİNİN KÜLTÜREL DEĞERLERİNİN
RESİM SANATI İLE YORUMLANMASI

Bülent KÖYLÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KIRŞEHİR-2020

©2020- Bülent KÖYLÜ

T.C.
KIRŞEHİR AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GELENEKSEL TÜRK EL SANATLARI
ANASANAT DALI

KIRŞEHİR İLİNİN KÜLTÜREL DEĞERLERİNİN RESİM
SANATI İLE YORUMLANMASI

INTERPRETATION OF THE CULTURAL VALUES OF
KIRŞEHİR PROVINCE WITH PAINTING ART

Hazırlayan
Bülent KÖYLÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Prof. Dr. Sema ETİKAN

KIRŞEHİR-2020

KABUL VE ONAY

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Geleneksel Türk El Sanatları Anasanat Dalı yüksek lisans öğrencisi, Bülent KÖYLÜ tarafından hazırlanan “ Kırşehir Kültürel Değerlerinin Resim Sanatı İle Yorumlanması” adlı tez çalışması 28/12/2020 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından oybirliği/oyçokluğu ile **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Dr. Sema ETİKAN

Üye: Doç. Hande KILIÇARSLAN

Üye: Dr. Öğr. Üyesi Arzu EVECEN

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

...../...../2021

Prof. Dr. Hüseyin Şimşek

Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezim sadece Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- Tezimin ..... yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

28/12/2020

Bülent KÖYLÜ

İmza

ÖZET

KIRŞEHİR İLİNİN KÜLTÜREL DEĞERLERİNİN RESİM SANATI İLE YORUMLANMASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan: Bülent KÖYLÜ

Danışman: Prof. Dr. Sema ETİKAN

2020 78 sayfa

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü

Geleneksel Türk El Sanatları Ana Sanat Dalı

Jüri

Prof. Dr. Sema ETİKAN

Doç. Hande KILIÇARSLAN

Dr. Öğr. Üyesi Arzu EVECEN

Kültürler, asırlar içinde değerler bütünü oluştururlar. Sahip oldukları bu değerler bütünü ile kültürler, ayakta kalarak yaşamaya devam ederler. Bunlar görünen ve görünmeyen değerler bütünü şeklindedir. Bu çalışma, Kırşehir ilini, görünen kültür değerleri üzerinden “Kültür ve Kültürel Tasarım” eksenli ele almaktadır. Zengin bir kültürel mirasa sahip Kırşehir, pek çok uygarlığa ev sahipliği yapmıştır. Türk kültürünün yaşatıldığı bir merkez olmuştur. Bu gerçekliği ile Kırşehir, tarihi eserleri, kültürü ve yetiştirilmiş büyük insanları ile, önemli bir yere sahiptir. Kültürel değerlerimiz, ilerleyen süreçte ciddi kayıplara maruz kalmıştır. Günümüz dünyasında, insanların gündemlerinden düşen, yok olmaya mahkum gibi görünen kültürel varlığımızın yaşatılması, sahip çıkılması, manevi bir değer olarak saklanması ve sonraki nesillere aktarılması çok önem arz etmektedir. Kırşehir ilinin kültürel değerleri ve yeri tespit edilerek var olan bulgularına ulaşılmıştır. İlde bulunan kültürel değerler, resim sanatı ile yorumlanmış, varolan kültürel miras, resim sanatı yoluyla anlamlandırılmıştır. Sahip olunan kültürel varlığa vurgu yapılmıştır. Kültürel varlığımıza, özellikle Kırşehir ilinin kültürel varlığına dönük farkındalık oluşturup katkı sunmak amaçlanmıştır.

Çalışma, kültür ve kültürel tasarım eksenli ele alınmıştır. Bu çalışmada, literatür taraması yapılarak Kırşehir ilinin kültürel değerlerinin ve yerinin tespiti yapılmış, fotoğraflarla belgelenmiştir. Kırşehir ilinde bulunan ; camiler, medreseler, kiliseler, kervansaraylar, köprüler, kaleler, türbeler, Kırşehir iline ait abdal kültürünün önde gelen isimleri, evlenme gelenek ve görenekleri, konuları araştırılmıştır. Bu kültürel değerlerden Cacabey Medresesi, Ahi Evran, Abdal Kültürü, Aşıkpaşa, Dokuma Geleneği konuları ile camilerden bazıları sanatsal olarak yorumlanmış, resim sanatıyla aktarılmıştır. Teknik olarak tuval üzerine yağlı boya, akrilik boya ile rölyef teknikleri kullanılmıştır. Çalışmalar; sürrealist, expresyonist bir bakış açısıyla soyut etkiler hedeflenerek ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kırşehir, tarih, kültür, sanat ,resim sanatı

ABSTRACT

**INTERPRETATION OF THE CULTURAL VALUES OF KIRŞEHİR PROVINCE
WITH PAINTING ART**

M.Sc. THESIS

Preparer: Bülent KÖYLÜ of thesis' preparer

Advisor : Prof. Dr. Sema ETİKAN

2020 78 page

Kırşehir Ahi Evran University, Graduate School Of Social Sciences

Traditional Turkish Handicrafts Art majör

Jury

Prof. Dr. Sema ETİKAN

Assoc. Prof. Hande KILIÇARSLAN

Asst. Prof. Dr. Arzu EVECEN

Cultures constitute a set of values over the centuries. With this set of values they have, cultures continue to survive. These are visible and invisible values. This study handles the province of Kırşehir in the axis of "Culture and Cultural Design" based on visible cultural values. With a rich cultural heritage, Kırşehir has hosted many civilizations. It has been a center where Turkish culture is kept alive. With this reality, Kırşehir has an important place with its historical artifacts, culture and educated great people. Our cultural values have suffered serious losses in the future. In today's world, it is very important to keep alive, protect, keep as a spiritual value and pass it on to the next generations of our cultural existence that has fallen from the agenda of people and seems doomed

to disappear. Cultural values and location of Kırşehir province were determined and existing findings were reached. The cultural values in the city were interpreted with the art of painting, and the existing cultural heritage was made meaningful through the art of painting. Cultural values are emphasized. It is aimed to create awareness and contribute to our cultural values, especially the cultural values of Kırşehir. The study has been handled in terms of culture and cultural design. In this study, the cultural values and location of Kırşehir province were determined by literature review and documented with photographs. Located in the province of Kırşehir; mosques, madrasas, churches, caravanserais, bridges, castles, tombs, prominent figures of the Abdal Culture of Kırşehir, marriage traditions and customs, subjects were researched. Among these cultural values, Cacabey Madrasah, Ahi Evran, Abdal Culture, Aşıkpaşa, Weaving Tradition and some of the mosques were interpreted artistically and conveyed with the art of painting. Technically, oil paint, acrylic paint and relief techniques were used on canvas. Studies; Surrealist, Expressionist perspective is addressed with the aim of abstract effects.

Keywords: Kırşehir, history, culture, art, painting art

ÖN SÖZ

Bireylerin, millî, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimsemesi, koruması ve geliştirilmesinde, kültürel değerlerimiz çok önemli bir yere sahiptir.

Kültürel değerlerimiz bağlamında Kırşehir ilinin kültürel değerlerinin yaşatılması, sahip çıkılması, manevi bir değer olarak saklanması ve sonraki nesillere aktarılması önem arz etmektedir. Bu gerçeklik, araştırmanın temel problemini oluşturmaktadır.

İnsani değerlerin yok olduğu dünyamızda insanların gündemlerinden düşen, yok olmaya mahkum gibi görünen kültürel varlığımızın yaşatılması, sahip çıkılması, manevi bir değer olarak saklanması ve sonraki nesillere aktarılması çok önem arz etmektedir.

Bilimsel düşünce ile estetik değerleri birleştiren, üretken, sorun çözen, kendini gerçekleştirmiş bireyler olarak, yetişmek önem arz etmektedir. Yeteneklerini fark ederek en üst düzeyde kullanmak için kültürel değerlerimizin farkındalığı şarttır. Her toplumun geçmişi, kültürel değerleri vazgeçilmez iç dinamiktir. Enerjidir. İnsanlarımızın, üretken düşünceye sahip olması, keşiflerde bulunması, ve başarıyı yakalaması , inovasyon, liderlik, iletişim ve sanatsal beceriler kazanmasında kültürel değerlerimizin farkındalığı şarttır.

“Kırşehir İlinin Kültürel Değerlerinin Resim Sanatı İle Yorumlanması” başlıklı konuyu seçmemde ve tez sürecinde yardımcı olan Danışman hocam, Prof. Dr. Sayın Sema ETİKAN’a naif yapısı, hoşgörüsü, sabrı ve desteği için, Sayın Satiye KÖYLÜ ve Sayın Levent KÖYLÜ’ye çalışmam sırasında, destekleri için teşekkür ederim.

Kırşehir- 2020

Bülent KÖYLÜ

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	1
BİLDİRİM.....	İ
ÖZET	İİİ
ABSTRACT	V
ÖN SÖZ.....	Vİİ
İÇİNDEKİLER.....	Vİİİ
RESİMLER LİSTESİ.....	İX
SİMGELER VE KISALTMALAR	XIII
GİRİŞ.....	1
BÖLÜM 1	3
1.KIRŞEHİR İLİ	3
BÖLÜM II.....	7
2.KIRŞEHİR İLİ KÜLTÜREL DEĞERLERİ.....	7
2.1. MİMARİ ESERLER	7
2.2. ABDAL KÜLTÜRÜ	15
2.3. EL SANATLARI	19
2.4. AHİLİK KÜLTÜRÜ	21
2.5. AŞIK PAŞA.....	23
2.6. YEMEK KÜLTÜRÜ	24
2.7. EVLENME GELENEK VE GÖRENEKLERİ	24

2.8. GELENEKSEL GİYSİLER	25
BÖLÜM III	29
3. KIRŞEHİR İLİ KÜLTÜREL DEĞERLERİNİN RESİM SANATI İLE YORUMLANMASI	29
3.1. ESER 1 / CACABEY MEDRESESİ / YÜKSELEN.....	29
3.2. ESER 2 /AHİLİK KÜLTÜRÜ / KUŞATAN.....	32
3.3. ABDAL KÜLTÜRÜ / ESER 3 / SON TEZENELER.....	36
3.4. ABDAL KÜLTÜRÜ / ESER 4 / VAROLUŞ.....	39
3.5. AŞIK PAŞA / ESER 5 / ÖZ.....	42
3.6. DOKUMA GELENEĞİ / ESER 6 / AKIŞ.....	45
3.7. DOKUMA GELENEĞİ / ESER 7 / DOKUYAN.....	48
3.8. DOKUMA GELENEĞİ / ESER 8 / EĞİREN.....	50
3.9. DOKUMA GELENEĞİ / ESER 9 / BOYAYAN.....	52
3.10. CAMİLER / ESER 10 / ÇARŞI CAMİİ.....	54
3.11. CAMİLER / ESER 11 / KAPUCU CAMİİ.....	56
SONUÇ VE ÖNERİLER	58
KAYNAKÇA.....	60
ÖZGEÇMİŞ	64

RESİMLER LİSTESİ

- Resim 2.1.1.** Cacabey Medresesi dış görünümü.(KÖYLÜ, 2018, Kırşehir)
- Resim 2.1.2.** Cacabey Medresesi İç mekan görünümü. (KÖYLÜ, 2018, Kırşehir)
- Resim 2.1.3.** Cacabey Medresesi restorasyon çalışması. (KÖYLÜ, 2019, Kırşehir)
- Resim 2.1.4.** Ahi Evran Zaviyesi dış görünümü.(KÖYLÜ, 2019, Kırşehir)
- Resim 2.1.5.** Kapucu Camii dış görünümü (KÖYLÜ, 2019, Kırşehir)
- Resim 2.1.6.** Çarşı Camii dış görünümü.(KÖYLÜ, 2019, Kırşehir)
- Resim 3.1.1.** “Yükselen” isimli eser . 71x121cm (KÖYLÜ, 2020, Kırşehir)
- Resim 3.2.1** “Kuşatan” isimli eser. 71x121 (KÖYLÜ, 2020, Kırşehir)
- Resim 3.3.1.** “Son Tezeneler” isimli eser. 101x184 cm (KÖYLÜ, 2019, Kırşehir)
- Resim 3.4.1.** “Varoluş” isimli eser. 70x50cm (KÖYLÜ, 2020, Kırşehir)
- Resim 3.5.1.** “Öz” isimli eser. 65x120cm (KÖYLÜ, 2019, Kırşehir)
- Resim 3.6.1.** “Akış” isimli eser. 50x70cm (KÖYLÜ, 2020, Kırşehir)
- Resim 3.7.1.** “Dokuyan” isimli eser. 50x35cm (KÖYLÜ, 2020, Kırşehir)
- Resim 3.8.1.** “Eğiren” isimli eser. 35x50cm (KÖYLÜ, 2020, Kırşehir)
- Resim 3.9.1.** “Boyayan” isimli eser. 35x50cm (KÖYLÜ, 2020, Kırşehir)
- Resim 3.10.1.** “Çarşı Camii” isimli eser. 50x35cm (KÖYLÜ, 2020, Kırşehir)
- Resim 3.11.1.** “Kapucu Camii” isimli eser. 50x35cm (KÖYLÜ, 2020, Kırşehir)

SİMGELER VE KISALTMALAR

ABD: Ana Bilimdalı

Age. : Adı geçen eser

Agt. : Adı geçen tez

Agm. : Adı geçen makale

AKM: Atatürk Kültür Merkezi

Bk. : Bakınız

C: Cilt

H: Hicri

m: Metre

m²: metrekare

M: Miladi

MÖ: Milattan Önce

MSGSÜ: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi

S: Sayı

s. : Sayfa

sa. : Saat

Sn. : Sayın

T.C. : Türkiye Cumhuriyeti

TDVİA: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi

TTK: Türk Tarih Kurumu

VGMA :Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi

GİRİŞ

Kültürler, asırlar içinde oluşan ve böylece sahip olunan değerler bütünüdür. Bunlar görünen ve görünmeyen değerler bütünü şeklindedir. Bu çalışma, Kırşehir ilini, görünen kültür değerleri üzerinden “Kültür ve Kültürel Tasarım” eksenli ele almaktadır. Bu bağlamda tasarımcının ve toplumun, içinde yaşadığı kültürü ne derece tanıdığı, nasıl anlamlandırıldığı, geleneksel, popüler ve alt kültürler noktalarında kendini nereye konumlandığı çok önem kazanmaktadır. Tasarımcının kültürü algılayış biçimi, bir tasarım süreci içerisinde, kültürel öğeleri nasıl kavramsallaştırdığını belirlemektedir.

Yapılan kültürel tasarım çalışmaları, içinde bulunduğu toplumun ve fertlerinin düşünce şeklini ve akışını doğrudan etkileme potansiyeline sahiptir. Bu noktadan hareketle değişen dünya şartlarında “Kültür ve Kültürel Tasarım” çalışmaları, kültürlerin asırlar içinde oluşturduğu ve sahip olduğu değerler anlamında had safhada önemlidir. Değişim kaçınılmazdır. Önemli olan bu süreçte kültüre yaşayan bir ruh vermek, onu evirmek, değişen dünya şartlarında onu canlı ve aksiyonel gerçeklikte ele almaktır. İnsanı insan yapan, onu ayakta tutan ruhudur. Aynen öyle de toplumları ayakta tutan, sahip olduğu kültürüdür.

Geçmişten günümüze, kültürel değerlerimiz, ilerleyen zaman içerisinde ciddi kayıplara uğramıştır. Bu kayıplar, başta internet olmak üzere görsel ve yazılı medyanın insanlara sürekli mesaj vermesi, onları etkisi altına alması ile kendisini göstermiştir. Bu noktada, görsel anlamda “Kültür ve Kültürel Tasarım” çalışmalarının çok anlamlı olacağı düşünülmektedir. Söz konusu dayatmalarla öz kültürüne yabancı kalan bireylerin hayatı, algılamaları, özünden uzak sorunlu bir hal almaktadır. Kültürel değerlerin yaşatılmasına dönük çabalar, öz kültüründen uzak, yetersiz kalmıştır. Bu durum çalışmanın problemini teşkil etmektedir. İnsanların gündemlerinden düşen, yok olmaya mahkum gibi görünen kültürel varlığımızın yaşatılması, sahip çıkılması, manevi bir değer olarak saklanması ve sonraki nesillere aktarılması çok önem arz etmektedir.

Türkiye’de, kamu ve özel kuruluşlarda geleneksel ve kültürel eğitimler verilmektedir. Öte yandan bunlar arasında ciddi bir iletişim bulunmamaktadır. Günümüzde “ kültürel değerler ” sadece biçim üzerinden okunup yorumlanmaktadır. Hızlı gelişme ve değişme ortamı içinde devletler ve halkları , sorunlu bir kimlikle varlıklarını kanıtlamak istemektedir. Böyle bir dünyada var olabilmek bu yüzyılda önde yer alabilmek ancak

bireylerin ve halkların öz değerlerini korudukları oranda değerli ve anlamlı olacaktır. Netice itibari ile var olabilmek bu yüzyılda önde olabilmek kültürel değerlerimizin farkındalığı ile olacaktır.

Bu çalışmanın amacı, Türk toplumuna özgü günümüz şartlarında, kültürel değerlerimize, özellikle Kırşehir ilinin kültürel değerlerine, nitelikli bir bakış açısı ile, farkındalık oluşturarak, tarihi süreç içerisinde kültürel varlığımızın ortaya koyduğu değerleri, irdelemek ve bu yolla günümüz şartlarında katkı sunmaktır.

Çalışmada, literatür taraması yapılarak Kırşehir ilinin kültürel değerleri ve yeri tespit edilmiştir. İlde yer alan kültürel miras fotoğraflarla belgelendirilmiştir. Var olan bulgularına ulaşıp, kültürel değerler, resim sanatı ile yorumlanmış, resim sanatı yoluyla anlamlandırılmıştır. Kırşehir ilinin kültürel değerlerine vurgu yapılarak farkındalık sağlanmaya çalışılmıştır.

Teknik olarak, çalışmalarda yağlı boya, akrilik boya ve metalik boyalar kullanılmıştır. Çalışmalarda vurgulanmak istenen etkiler bağlamında renkler çeşitlilik göstermektedir. Olumsuzluk ve yokluk anlamları siyah renk ile ifade edilirken değeri ifade eden yerlerde altın ve gümüş metalik renkler kullanılmıştır. Resimlerin genelinde renkler vurgu içeriğine uygun olarak ahenkle kullanılmıştır. Değişik ebatlarda on bir adet resim tuvali hazırlanmıştır. Yer yer rölyef teknikleri uygulanmıştır. Bu şekilde resimlere derinlik kazandırılmıştır. Çalışma, sürrealist, ekspresyonist bir bakış açısıyla subliminal etkilerin hedeflendiği yapıdadır. Kişisel bir sergi ile çalışmaların sergilenmesi hedeflenmiştir.

BÖLÜM 1

1.KIRŞEHİR İLİ

Kırşehir, bu gün İç Anadolu Bölgesinin Orta Kızılırmak bölümünde yer alan on üç ilden biridir. Kırşehir ilinin doğusunda Nevşehir ve Yozgat, kuzeyinde Yozgat ve Kırıkkale, batısında Kırıkkale ve Ankara, güneyinde Aksaray ile Nevşehir illeri yer almaktadır. Kırşehir ilinin altı adet ilçesi vardır. Bunlar; Akçakent, Akpınar, Boztepe, Çiçekdağı, Kaman ve ilçeleridir (Anonim, 1993a:19,Cihan, 1990:9,10).

Kırşehir ilinin yüzölçümü, 6570 km² 'dir. Yaklaşık deniz seviyesinden 990 m yüksekliğe sahiptir. Yeryüzü şekillerini dağlar, ovalar ve platolar oluşturmaktadır. Dağlar; Çiçekdağı, Naldöken Dağı, Cemele Dağı, Armutlu Dağı, Kargasekmez Dağı, Baran Dağı, Buzluk Dağı, Kervansaray Dağları, Köpekli Dağı, Kırlangıç Dağı, Kızıldağ ve Aliöllez Dağı 'dır. Ovalar; Güzler Ovası, Çoğun Ovası, Malya (Seyfe) Ovası'dır. Akarsular, Kızılırmak, Kırşehir-Kılıçözü Deresi, Kaman- Kılıçözü Deresi, Delice Irmaklarıdır. Göller; Seyfe (Malya) Gölü, Kesikköprü Baraj Gölü, Çoğun Baraj Gölü, Hirfanlı Baraj Gölü' dür. Vadileri; Kırşehir-Kılıçözü Vadisi, Kızılırmak Vadisi, Delice Irmak Vadisi, Kaman-Kılıçözü Vadisi'dir (Anonim, 1991:618).

İklim özelliği olarak Kırşehir ve çevresinde karasal iklim görülür. Kışlar soğuk ve kar yağışlı, yazlar sıcak ve kurak, ilkbahar yağmurlu, sonbahar ise, az yağışlı geçer. İlde kış sıcaklıkları oldukça düşüktür. Don olayları kış boyunca devam eder. Farklı yağış karakterleri gözlemlenir. Yağışlar daha çok kış ve bahar aylarında olur. İklim özelliğine bağlı olarak bitki örtüsü daha çok bozkırdır(Ünsal,2012:20,21).

İlin geçim kaynağı daha çok tarım ve hayvancılıktır. Tarımda tahıl ürünleri ağırlıktadır. Arpa, buğday, çavdar, nohut, fasulye, mercimek, şeker pancarı, soğan, patates ve ayçiçeği gibi tarım ürünleri en önemlileridir. Hayvancılıkta büyükbaş, küçükbaş hayvancılık, arıcılık ve kümes hayvancılığı yapılmaktadır(Anonim, 1991:4910).

Yer altı madenleri olmasına rağmen işlenilebilir nitelikte değildir. Yeraltı kaynaklarından, mermer, demir, flüorit, ve tuz gibi önemli maden kaynaklarına sahiptir.

Kırşehir’de hala üretimi yapılan onyx yatakları merkez ilçe Kaman ve Mucur civarlarında yer almaktadır. Turizm açısından Terme ve Karakurt Kaplıcaları önemli yere sahiptir (Ünsal,2012:20,21).

Kırşehir İlinin Tarihi

Kırşehir ilinin yazılı tarih öncesi dönemini, yörede bulunan höyüklerde yapılan araştırmalar aydınlanmaktadır. Kırşehir ilinin tarihi, arkeolojik kazılardan elde edilen bulgular dikkate alındığında Eski Tunç Çağına (M.Ö.3000-2000) dayandırılmaktadır. Öte yandan yerleşim yeri olarak ortaya çıkması Hitit tarihi dönemlerinde başlamaktadır. Hitit dönemlerinden yerleşim yeri olduğuna dönük ilk bulgular 1986 yılında Japonlar tarafından yapılan arkeolojik kazılarda ortaya çıkmıştır. İlk Tunç Çağ’da, Kale Höyük’te bulunan çok sayıda cilalı ya da mat olarak yapılmış mühürler, takılar, seramik, çanak, çömlek, kaplardan yerleşim yeri olduğu anlaşılmaktadır. Bölgede 1947 yılında ortaya çıkan, Hitit hiyeroglif yazısı ile yazılmış olan ”Malkayası Hiyeroglif Yazısı” bu savı desteklemektedir. Bu savı destekleyen bir başka eser de “ Çift Başlı Boğa Altarı (Öküz taşı)” dır. Eser Hirfanlı baraj gölünün yapımında taşınmıştır. Günümüzde Kaman- Kalehöyük Arkeoloji müzesinde yer almaktadır (Anonim, 1993: 34,35, Anonim, 2006: 9, 11, Cihan, 1990:26.27, Ünsal, 2012:156, Ünsal, 2013:44).

Milattan önce, Kırşehir’de Hitit, Frig, Pers, Makedonya, Kapadokya kralları, Romalılar ve Bizanslılar yaşamışlardır. Kırşehir’e ait ilk bilgiler XII. yüzyılda ortaya çıkar. Bu dönemde Selçuklular ve Anadolu’daki bazı beylikler arasında birkaç defa el değişmiştir. Mengücek hanedanından Muzafferüddin Muhammed b. Behram Şah’a Kırşehir’i dirlik olarak vermiştir. Muzafferüddin Muhammed aile efradıyla birlikte Kırşehir’e gelmiş ve burada yaşamıştır. 1243 Köseadağ savaşından sonra Anadolu’nun Moğol-İlhanlı nüfuzuna girmeye başlamasının ardından Kırşehir’in daha çok Malya ovası tarafındaki kuzey bölgesiyle kuzeybatı tarafları göçebe Moğol gruplarının kışlak mahalli haline gelmiştir. Bu arada Cacaoğlu Nûreddin Kırşehir emirliğine getirilmiştir.(H 659 / M 1261) (Şahin,2001:481).

Ortaçağ döneminde Kırşehir, Ahiliğin merkezi haline gelmiştir. Ahi Evran 1206 yılında Kayseri’ye yerleşerek burada Debbağ (dericilik) atölyesi kurmuştur. Ahi Evran

buradan Moğalların baskısı sonucu ayrılarak Kırşehir'e yerleşmiştir. Ahi Evran burada başta dericilerin piri olmasının yanında otuz iki farklı esnaf teşkilatına öncülük etmiştir. Bütün bunların yanında Ahi Evran ilim ile işigal eden önemli bir fikir insanıdır. Hayatı boyunca Moğallara karşı mücadele veren Ahi Evran, Türkmen hareketine sonrasında Osmanlı'nın kuruluşuna öncülük eden önemli bir teşkilatçıdır(Anonim, 1973:7,Bayram,2016:27,33,56, Karaköse, 2013:103).

Kırşehir XIV. yüzyıl ortalarında Eretna Beyliği'nin eline geçer. Sonra Sivas merkezli Kadı Burhâneddin'in idaresine girmiştir. (H 791/M 1389). Kadı Burhâneddin, Osmanlı ve Karamanoğulları sınır kesiminde yer alan şehrin surlarını tamir ettirmiştir. Timur'un Anadolu'ya ilk girişi sırasında Karamanoğulları tarafından yağma edilen şehir Kadı Burhâneddin'in ölümünden (800/1398) sonra Osmanlılar'ın eline geçmiştir. Ankara Savaşı'nın (804/1402) ardından Timur tarafından Karamanoğulları'na verilmiştir. Timur Anadolu'dan çekilirken başta Yozgat çevresi olmak üzere Kırşehir yöresindeki Moğol aşiret gruplarının önemli bir kısmını götürmüş ve onlardan boşalan yaylak ve kışlak mahallerine Dulkadiroğulları'na mensup göçebe Türkmen grupları gelmeye başlamıştır. Bu durum Kırşehir'in Dulkadiroğulları'nın idaresine girmesinde önemli rol oynamıştır. Kırşehir Fâtihi'nin hükümdarlığının son yıllarında kesin olarak Osmanlı idaresine girmiştir (Şahin,2001:481).

Kırşehir İsminin Kaynağı

Kırşehir ilinin bilinen en eski adı, “Su Şehri” anlamına gelen “Akova –Saraverna (Aquae Saravenas) olarak geçmektedir. İlerleyen zamanlarda “Makissos”, “Parnassos” isimleri ile anılmıştır. Bizanslılar Dönemlerinde, “Justiniapolis” adını almıştır. Selçuklular döneminde ilin tabii yapısının şifalı sulara, bağık bahçelik alanlara sahip olmasından dolayı “Gülşehri” adıyla da anılmıştır (Anonim, 1973: 3, Anonim, 1993: 35,54, Cihan, 1990: 27,28).

Hacı Bektaş-ı Veli vilâyetnâmesi'nde, şehrin, Selçuklular döneminde bayındırlık ve aydınlığa kavuştuktan sonra **Gülşehri** diye isimlendirildiği belirtilmiştir. “O zamanlar, Kırşehri'nin adı Gülşehri'idi. Camileri, mescitleri, medreseleri çoktu, mamurdu. Şehirde müderrisler, bilginler, olgunlar vardı.” diye de belirtilmiştir(Gölpınarlı,1958:50).

Daha sonra İlhanlı ve Osmanlı kaynaklarında Kırşehir'in adı "Kırşehri" olarak geçmektedir. İlerleyen zaman içerisinde halk ağzındaki söylenişe uygun olarak Cumhuriyet döneminde Kırşehir biçimini almıştır(Şahin,2001:481).

BÖLÜM II

2.KIRŞEHİR İLİ KÜLTÜREL DEĞERLERİ

2.1. MİMARİ ESERLER

Kırşehir ilinin kültürel değerlerinden olan mimari eserler genel anlamda, “camiler, medreseler, türbe ve zaviyeler, kervansaraylar, köprüler, kaleler, kiliseler” olarak ele alınmıştır.

“Lale Camii, Kapucu Camii, Çarşı Camii, Alaaddin Camii”, en önde gelen camileridir.

Medrese olarak, “Cacabey Medresesi” önemli bir yere sahiptir.

“Cacabey Türbesi, Yunus Emre Türbesi, Fatma Hatun Türbesi, Melik Gazi Türbesi, Aşık Paşa Türbesi, Ahmed-İ Gül Şehri Türbesi, Kaya Şeyhi Türbesi, Muhterem Hatun Türbesi, Süleyman Türkmani Türbesi” bilinen türbe ve zaviyeleridir.

Zaviye olarak, “Ahi Evran Zaviyesi” önemli bir yere sahiptir.

Kervansaray anlamında, “Kesikköprü” Kervansarayı, köprü anlamında, “Kesikköprü, Çeşnigir Köprüsü”, kale anlamında, “Kırşehir Kalesi, Ömerhacı Kalesi (Kuş Kalesi), Cemeler Kalesi”, kilise anlamında, “Üçayak Kilisesi, Hacı Fakılı Kilisesi, Demirli Kilisesi, Aksaklı Kilisesi, Altınyazı Yer Altı Kilisesi” günümüzde ayakta kalan mimari eserleridir.

Kırşehir ilinin kültürel değerleri ve mimari eserler anlamında, öne çıkan, “Cacabey Medresesi, Ahi Evran, Aşıkpaşa, Abdal Kültürü, Kapucu Camii, Çarşı Camii, Dokuma Geleneği”, ele alınmıştır.

Cacabey Medresesi

Cacabey Medresesi, Kırşehir il merkezinde, Kuşdilli Mahallesinde, Lala Cami, Melik Gazi Kümbeti, Kapıcı Cami ve Çarşı Cami yakınlarında yer almaktadır. Giriş kısmındaki iki satırlık Selçuklu sülüsü ile yazılmış inşa kitabesine göre H 671 /M 1272-1273 yıllarında yaptırılmıştır.(Kunter,1942:433)

Yapının kitabesine göre, Kılıçarslan oğlu II. Gıyâseddin Keyhüsrev zamanında Kırşehir emiri Nureddin Bin Caca tarafından yaptırılmıştır. Yapının doğu cephesi genel olarak incelendiğinde Cacabey'in kümbeti, kuzeydoğu köşesinde yer alan dayanak kulesi, çörtlenleri, dikine yerleştirilen dendanları ve bu yöne açılan altı penceresi görülmektedir. Yapının güney cephesinde ise iki adet pencere açıklığı bulunmakta ve ana beden duvarları üzerinde dendanlar yer almaktadır. Güney cephesinde bulunan, güneybatı köşesi ana beden duvarları pahlanmıştır. Bu cephenin güneybatı köşesinde medreseden bağımsız olarak yapılmış minaresi yer almaktadır. Medresenin ortasında, kareye yakın planda düzenlenen avlusu bulunmaktadır. Büyüklükleri birbirinden farklı üç eyvanın açıldığı, konumuyla yapının merkezini oluşturmaktadır. Aydınlık fenerli kubbesi, ikisi serbest olmak üzere dört ayak ile eyvan kemerleri üzerine oturmaktadır. Kubbeye geçişte kasnak yerine geçiş ögesi olarak pendentif kullanılmıştır. Kubbe kesme taştan inşa edilmiş olup kubbenin açıklığı (aydınlık feneri) oldukça geniş tutulmuştur. Aydınlık fenerinin altında bir kuyu görülmektedir. Bu kuyu yapı camiye dönüştürüldüğünde kapatılmış, 1947 yılındaki kazıda tekrar gün ışığına çıkarılmıştır. Kuyu günümüzde de kapalı vaziyettedir. (Sayılı ve Walter,1947:673-681)

Minare, medresenin güneybatı köşesinde yapıdan bağımsız olarak inşa edilmiştir. Kare olarak başlayan kaide, pahlanarak sekizgen kasmağa dönüştürülmüştür. Minare silindirik gövdeli ve tek şerefelidir. Sekiz basamaklı merdivenle minare kapısına ulaşılmaktadır. Rasat kulesi olarak kullanıldığı düşünülen minarenin uzun yıllar petek ve külâh kısmı yokken bu kısımlar 20.yüzyılda yapılan tamirde tamamlanmıştır(Kunter,1942:434).

Günümüzde, Kırşehir ilinin en merkezi yerinde, önünde büyük bir meydan bulunmaktadır. İlin tüm etkinliklerinin yapıldığı çok önemli bir yere sahiptir. Günümüzde Cacabey Medresesi, restorasyon çalışması nedeni ile ibadete kapalıdır.

Resim 2.1.1. Cacabey Medresesi dış görünümü.(KÖYLÜ, 2018, Kırşehir)

Resim 2.1.2. Cacabey Medresesi İç mekan görünümü. (KÖYLÜ, 2018, Kırşehir)

Resim 2.1.3. Cacabey Medresesi restorasyon çalışması. (KÖYLÜ, 2019, Kırşehir)

Ahi Evran Zaviyesi

Ahi Evran Zaviyesi, Kırşehir il merkezinde, Kale Höyüğü'nün kuzeyinde, kendi adıyla anılan Ahi Evran Mahallesi'nde yer almaktadır. Yapının tarihine gelince, yapıya ait iki kitabe mevcut olup, kitabelerden birisi 1450-51 tarihlidir. İkinci kitabe ise 1481-82 tarihlidir. Ahi Evran Türbesi kapısı üzerinde bulunan kitabeye göre: “Onu sekiz yüz seksen altı yılında Murat Han oğlu ulu Sultan Mehmet Han devrinde Süleyman Bey oğlu Aleddevle (Alaüdd Devlet) inşa etti.” yazmaktadır (Anonim,1988:529).

Ahi Evran Zaviyesinin mimarı bilinmemektedir. Ahi Evran Zaviyesinin plan ve mimari özelliklerine gelince, yapı iki kısımdan oluşmaktadır. Zaviyenin birinci kısmını, batı yönünde ana giriş kapısından geçilerek ulaşılan ortada kubbeli bir bölüm oluşturur. Bu bölümün güneyinde beşik tonozla örtülü mescit bölümü oluşturur. Kuzeyinde ise dikdörtgen planlı üzeri beşik tonozla örtülü divanhane bölümü yer almaktadır.. İkinci kısmını ise; bitişik olarak doğu yönünde inşa edilmiş olan orta sofa oluşturur. Kuzeyinde, kare planlı, sekizgen kasnak üzerine oturan, içten kubbe bulunmaktadır.Dış kısmında ise, piramidal külahla örtülü Ahi Evran'ın Türbesi yer alır. Orta sofanın doğusunda sandukaların bulunduğu bir eyvan ve orta sofanın güneyinde günümüzde mescit olarak da kullanılan bir hücre bulunmaktadır. Yapıda toplam yedi mekan bulunmaktadır. Yapının batı cephesinde, taç kapı, minare, divanhane bölümüne girişi sağlayan bir kapı mescit bölümünü aydınlatan iki pencere yer alır. Orta mekandaki kubbeli bölümü aydınlatan bir

pencere vardır. Yapının kuzey cephesine bakan divanhane bölümünün iki penceresi bulunmaktadır. Yapı, alttaki dikdörtgen ve sivri kemerli alınlığa, üstteki ise daha küçük, dikdörtgen olarak düzenlenmiş ve yuvarlak kemerli alınlığa sahiptir. Ahi Evran türbesinin kuzey cephesinde sivri kemerli olarak sonlanan alçılı penceresi yer almaktadır. Zaviyenin ikinci bölümünde yer alan sanduka bölümünü oluşturan eyvanlı bölümde üç pencere yer almaktadır. Taç kapıdan kubbe ile örtülü orta mekana geçilir. Buradan üç basamakla güneyde yer alan dikdörtgen mescide ulaşılır. Tonozla örtülü mescitte bulunan mihrap ve minber orijinal değildir. Bu bağlamda tarihi olarak kayda değer bir özelliği bulunmamaktadır. Orta mekanın kuzeyinde divanhane bölümünün ikinci katında sonradan eklenmiş kadınlar bölümü bulunmaktadır. Kubbeli mekandan, küçük kemerli bir kapı ile yapının ikinci kısmına geçilir. Bu kapı üzerinde bir kitabe bulunmaktadır. Sofanın kuzeyinde, Ahi Evran'ın türbesi bulunmaktadır. Ziyaretçiler bu bölümü kullanarak ziyaretlerini yapmaktadır. Burada Ahi Evran'ın mezarını sembolize eden ahşap bir sanduka vardır. Doğudaki ana eyvan diyebileceğimiz yer, sofadan yüksekçe yapılmıştır. Türbeye geçişte kullanılan merdivenlerle eyvana ulaşılabilir. Burada altı adet sanduka bulunmaktadır. Eyvanın güney duvarında üç satırlık kitabe levhası vardır. Bu mekanın da üstü beşik tonozla örtülmüş, üç yönden pencerelerle aydınlatılmıştır. Sofanın güneyinde bulunan hücrenin, zaviyenin bitişiğindeki evlerin istimlakından sonra ortaya çıkarılan orijinal temelleri üzerine yapıldığı kaynaklarda belirtilmektedir (Şahin,1988:530).

Günümüzde yapı camii olarak kullanılmaktadır. Ahi Evran Zaviyesi'nin çevresi günümüzde yapının dokusuna uygun şekilde külliye anlamında kesme taşlarla tarihi görünüme uygun olarak restore edilmiştir. Burada her yıl geleneksel anlamda ahilik kutlamaları yapılarak bu kadim kültür yaşatılmaktadır. Kutlamalarda Ahilik Kültürünün ritüellerinden olan kuşak bağlama etkinliği de yapılmaktadır. Yurtiçi ve yurt dışından gelen katılımcılarla o dönemi anımsatan yerel kıyafetlerle bu kültür yaşatılmak istenmektedir.

Resim 2.1.4. Ahi Evran Zaviyesi dış görünümü.(KÖYLÜ, 2019, Kırşehir)

Kapucu Camii

Kapucu Camii, Terme Caddesi girişinde, Caca Bey Medresesi ve Çarşı Cami yakınlarında yer almaktadır. Yapının tarihi kesin olarak bilinmemekle birlikte, XIII. ve XIV.yüzyıl arasına tarihlendirilmektedir(Kunter,1942:432).

Cevat Hakkı Tarım bu kitabenin; “tarihe meraklı olan babamın, bu kitabenin, bugün ortada hiç bir izi kalmayan Melik Gazi karşısındaki medreseye ait olduğunu söylemişti.” sözleriyle başka bir yapıya ait olduğunu belirtmiştir(Tarım, C. H.1938:202).

Kapucu Camii’ne sonradan monte edilen levhada, Osmanlılar döneminde Kapıcı Mehmet Paşa tarafından yaptırıldığı yazmaktadır. Kapucu Camii’nin plan ve mimari özelliklerine gelince, ana ibadet mekanı sekizgen kasnak üzerine oturan kubbeye örtülü, kare bir plana sahiptir. Kuzeyinde üç bölümlü kubbeye örtülü son cemaat yeri, sağında minaresi bulunmaktadır. Oldukça sade bir yapıya sahiptir. Yapının batı, güney ve doğu ana beden duvarlarında dikdörtgen birer pencere, kubbenin oturduğu sekizgen kasnağın her yönünde de sekiz adet pencere daha mevcuttur. Yapıya kuzeyde yer alan üç bölümlü son

cemaat yerinden girilmektedir. Son cemaat bölümü üç yönden camekanla kapatılmıştır. Bu camekan yapısı itibariyle caminin orijinalliğini bozmuştur. Ayrıca, son cemaat bölümü ikiye ayrılarak tavanı ahşap malzeme ile düz bir şekilde örtülmüştür. İkinci katı kadınlar bölümü olarak düzenlenmiştir. Yapının giriş kapısına, yapının doğu yönüne yerleştirilen demir merdivenlerle ulaşılmaktadır. Yapının ana giriş kapısının iki yanında, birer niş ve nişlerin yanında da birer sivri kemerli pencere bulunmaktadır. Yapı birçok onarım geçirmiştir. İlk cami kubbeli iken, kubbesinin yıkılması nedeniyle, yuvarlak ahşap kirişleme üzerine kiremit kaplı ahşap çatı yapılmış daha sonra tekrar kubbeli olarak inşa edilmiştir. Mihrap, minber ve kadınlar mahfili yakın zamanda yapıldığı için sanat tarihi açısından bir önemi yoktur(Acar,2018:19).

Resim 2.1.5. Kapucu Camii dış görünümü (KÖYLÜ, 2019, Kırşehir)

Çarşı Camii

Çarşı Camii, Kırşehir il merkezinde, Kuş Dilli Mahallesinde, Caca Bey Medresesi, Kapıcı Cami yakınlarında yer almaktadır. Keriman Ertok ise yapının bulunduğu konumu, “Selçuklulardan kalma bedestenin yerine yapılan modern beton dükkanların kenarındadır” diye belirtmiştir (Ertok,1968:20).

Çarşı Camii, H 1280 / M 1864 tarihinde yaptırılmıştır. Akdağlı Bekiroğlu Hüseyin Bey adında biri tarafından yaptırılmıştır. Çarşı Camii'nin, planı ve mimari özelliklerine

gelince, yapı kareye yakın dikdörtgen bir plana sahiptir. Üstü içeriden ahşap kırkangıç tavanla, dışarıdan ise kurşun çatı ile örtülüdür. Yapının, kuzey yönüne sonradan eklenmiş olan camekanlı bölümden geçilerek giriş kapısına ulaşılmaktadır. Eser 1975 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce onarılmıştır. Buna ek olarak yakın tarihlerde yapı restore edilmiştir. Günümüzde kuzey yönüne sonradan eklenmiş olan camekanlı bölüm kaldırılarak yapı orijinal haline kavuşturulmuştur. Giriş kapısı, dikdörtgen planlı, iç içe silmeler ortasında basık kemerli olarak düzenlenmiştir. Yapının, dışarıdan dikdörtgen şeklinde, içeriden ise yuvarlak kemerli, doğu ve batı yönlerinde üçer, kuzey ve güney yönlerinde ikişer adet pencereleri vardır. Sütunla mihrap arasında kalan kare mekan, ahşap sekizgen kırkangıç tavan ile örtülüdür. Üst üste bindirilen kirişlerden oluşan bu tavan tipiyle yapı sanat tarihi açısından önem taşımaktadır. Yapının sonradan konulan mihrap ve minberi vardır, minaresi bulunmamaktadır. Günümüzde ibadete açıktır(Acar,2018:22).

Resim 2.1.6. Çarşı Camii dış görünümü.(KÖYLÜ, 2019, Kırşehir)

2.2. ABDAL KÜLTÜRÜ

Abdal sözcüğü, değişmek, değiştirmek, karşılık, vekil, tamik, temsilci gibi anlamlara gelen “bedel” sözcüğünün çoğuludur. Genel olarak zahid, derviş, dindar insan, ermiş kalender insanlar için kullanılır. Budala anlamı da vardır. Nitekim bu insanlar farklıdır. Normal insanların aksine farklı yapıda algıya sahip oldukları için bu tabir kullanılır. Tasavvuf dilinde dini hiyerarşide önemli bir pozisyonu işgal eden zatlar için kullanılır (Okumuş ve Ejder, 2006: 599).

Abdal kelimesi, tasavvufi anlamda, miladi IX. asırdan beri bilinen bir kelimedir. Allah, dünyanın manevi nizamının korunmasına bir takım sevgili kullarını memur etmiştir. Bu insanlar bilinmez oldukları için kendilerine Rica l-i Gayb denilen bu insanlar arasında muntazam bir mertebeler silsilesi mevcuttur. Mertebeler aşağı ya doğru indikçe, ona mensup olanların sayıları artar. Yukarı mertebedekiler aşağıdaki mertebelere mensup olanları bilirler; fakat aşağıdakiler yukarıdakileri bilmezler. Zaman içerisinde boş kalan mertebeler bir aşağıdaki mertebeye sahip olan tarafından doldurulur. Bu durum son mertebeye kadar bu şekilde devam eder. Abdal Kültürünün temeli ozan-baksı geleneğine, dolayısıyla da eski Türk inancı şamanlığa kadar uzanır. İlk örneklerini Orta Asya’da yaşayan öncül Türk topluluklarında görebildiğimiz Abdal Kültürü, ilerleyen zaman boyunca değişen coğrafya, din, bilim ve teknolojinin de etkisiyle kimi zaman gelişerek yetkin eserler vermiş, kimi zaman da bir önceki döneme göre durağan bir seyirde ilerlemiştir. Günümüzde o durağan hal had safhadadır. Sonuç olarak günümüze kadar önemini koruyan, köklü bir gelenektir(Köprülü,1935: 24).

Teknolojinin yaygın olmadığı zamanların en önemli kültür unsurlarından olan Abdallık, günümüzde büyük değişikliğe uğrayarak, hem nitelik ve hem de nicelik olarak yozlaşmıştır. Abdal Kültürü, değişen bu şartlara uyum sağlayabildiği ölçüde varlığını devam ettirmektedir. Her ne kadar yozlaşmış olsa da, Abdal Kültürü, Türkiye ‘de özellikle İç Anadolu ve Doğu Anadolu’da hâlâ yaygın bir gelenek olarak devam etmektedir.

İç Anadolu’da Kırşehir ili, bu geleneğin en önemli temsilcilerini yetiştiren birkaç şehirden biridir. Muharrem Ertaş, Neşet Ertaş, Çekiç Ali, Hacı Taşan, Kırşehir yöresi aşıklık geleneği içinde önemli bir yere sahiptir. (Köprülü,1935: 24)

2.2.1. Neşet ERTAŞ

Büyük usta Ertaş, kendini “Garib” olarak nitelemektedir. Yarısı gurbette geçen, inişleri ve çıkışları ile zor yılları olan bir ömür. Ertaş, özü sözü bir olan halk ozanıdır. Yaşadığı dönemde çığır açmıştır. Besteleri ile birçok sanatçıya örnek olmuştur. O Anadolu’nun, çok değerli bir hazinesidir. Neşet Ertaş, hayatı içli içli anlatan, türküleriyle insanların gönlüne taht kurmuştur. Kendine has tavrı ile, tınısı ve güçlü tekniği ile mükemmelliyeti yakalamıştır. Ertaş’ın saz çalışında büyük bir saygı ve sevgi vardır. O özünde sazına ve işine âşık bir insandır(Parlak,2013:271).

Geçimini sağlamak, yaşamak için dört beş yaşlarında babasının yanında çırak olarak başlamıştır. Babası ile diyardan diyara gezmiş, geçimlerini düğünlerden aldıkları paralardan sağlamışlardır. Sekiz yıl Kırşehir, Nevşehir, Niğde, Kırıkkale, Keskin, Yerköy, Kayseri, Yozgat ve köylerini gezerek bu işi yapmışlardır. Neşet Ertaş bu hayat kargaşası içinde okula gidememiştir(Tokel, 2004, akt; Turhan, Kova: 2012:120).

“Abdal” kültürü, Neşet Ertaş’ın şahsi ve sanatsal gelişiminin oluşmasında ana etkidir. Neşet Ertaş’ın, eserleri çok geniş bir alanda etkili olmuştur. Neşet Ertaş halk arasında “abdallar” adıyla anılan topluluğa mensup birisidir. Neşet Ertaş’ın bu geleneğe mensup tüm sanatçıların, sanatçı kimliklerinin oluşmasında temel etken olması, onu vazgeçilmez bir kaynak kişi yapmıştır. Bu bağlamda Ertaş bu silsilede devam edenler için çok önemli bir yere sahiptir(Tokel, 2004:50).

Neşet Ertaş’ın çocukluk ve ilk gençlik yıllarını kapsayan, Kırşehir ve çevre köylerde düğünlerde çaldığı ve 1950’lerin sonlarına kadar süren dönem, Ertaş’ın sanatçı kimliğinin temellerinin atıldığı dönemdir. Bu dönemde sanatçı kimliğinin temel unsurlarını oluşturmuştur. Neşet Ertaş’ın repertuarı, başta Kırşehir olmak üzere Orta Anadolu’nun bütün köy ve kasabalarında düğün çalan birinin mutlaka bilmesi gereken bir durumdur. Ertaş’ın eserlerinin söylenmediği bir düğün yoktur(Tokel, 2004).

Kendine has üslubu ve tavrıyla milyonların gönlünü fetheden Neşet Ertaş’ı başta uluslararası bir kurum olan UNESCO “*Abdallık Geleneği*” dalında 2010 yılında “*Yaşayan İnsan Hazinesi*” olarak tescil etmiştir. Bir yıl sonra da İstanbul Teknik Üniversitesi Senatosu ona “Fahri Doktor” unvanı vermiştir. Bilim ve sanat çevrelerinde, “*Bozkırın*

Tezenesi”, “*Türkü Baba*”, “*Son Abdal*”, “*Bağlama Virdiözü*”, “*Son Şaman*” ve “*Kutb-ı Abdalan*” gibi sıfatlarla anılmış ve bilinmiştir. Neşet Ertaş, 25 Eylül 2012’de hakkın rahmetine kavuşmuştur. Vasiyeti üzerine; Kırşehir Bağbaşı Mezarlığına babasının ayakları dibine defnedilmiştir(Bekki, 2013).

2.2.2. Muharrem ERTAŞ

Muharrem Ertaş, 1913 yılında Kırşehir’in Yağmurlu Büyük Oba köyünde doğdu. Rivayete göre Ertaş’ ın ataları “Deveci kabilesi” olarak asırlar önce Horasan’ dan gelip daha sonra Yağmurlu Büyükoba köyüne yerleşen büyük bir kabile olarak bilinmektedir(Tokel, 2000: 68).

Babası Kara Ahmet annesi Ayşe Hanım’ dır. Zurnacı Kara Ahmet olarak bilinen babasının çok iyi bir okuyucu olduğu bilinmektedir. (Tokel, 2000: 17). Muharrem Ertaş belli bir öğrenim görmemiştir. Geleneğe son derece bağlı, ödün vermeyen bir sanatçı olan Muharrem Ertaş’ da en saf, en yalın seçkin bozlaklar görülür. Bu büyük sanatçının olayı yaşıyormuşçasına kendinden geçerek büyük bir özenle çalıp söylediği bozlaklarda adeta Asya havası vardır. Bu bağlamda özünü de ifade etmektedir(Şen ve Aksu, 1999: 108).

Muharrem Usta, küçük yaşlarda dayısı Bulduk ustanın yanında saz çalmaya başlamıştır. Zamanla kendini geliştiren Usta, daha iyi ustalardan ders almıştır. Yusuf Usta’ nın yanında çalıp söylemeye başlamıştır. Yusuf Usta Muharrem Ertaş’ a yörenin eski ustalarından ve saz şairlerinden olan Âşık Sait’ in şiirlerini koşma ve deyişlerini öğretmiştir. Bu yıllarda eşi Hatice Hanım ile evlenen Muharrem Ertaş eşinin ölümü üzerine Kırşehir’ i terketmiştir. Çiçekdağı, Yerköy, Keskin ve Kırtıllar da yaşamına devam etmiştir. Kırtıllar köyünde Döne Hanımla evlenmiş Çiçekdağı’ nın İbikli köyüne yerleşmiştir. Bu eşinden Necati, Neşet, Ayşe, Nadiye ve Muhterem adında beş çocuğu olmuştur. (Kaymak, 1989: 6; Yıldırım, 2004: 60).

Muharrem Usta, sesi ve sazı ile yabancı müzikologların da dikkatini çekmiştir. Çalıp söyleyişi üzerine inceleme konusu olan Muharrem Ertaş’ a 1984 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı, TRT Genel Müdürlüğü ile Anadolu Folklor Vakfı’ nın birlikte

düzenledikleri “Kaynaktan Radyoya Televizyona Türk Halk Müziği Konseri” inde ödül verilmiştir. Muharrem Ertaş, 2 Aralık 1984 tarihinde Kırşehir’ de vefat etmiştir (İvgin, 1985: 110; Anonim, 1986: 3791).

2.2.3. Çekiç Ali

Çekiç Ali , 1934 Yılında Kırşehir iline bağlı Kaman ilçesinin Meşe köyünde dünyaya gelmiştir. O yıllarda, dünyada meydana gelen manevi buhran ve kıtlık neticesinde Kırşehir’de de meydana gelen kıtlık sebebi ile yaşamının en zor dönemlerini geçirmiştir. Üç dört yaşlarında iken babadan oğula geçen usta-çırak müzik anlayışı ile bağlamaya ilgi duymaya başlamıştır. Babası Musa ustadır. Musa usta yörenin bilinen ve aranan zurna üstatlarından. İlerleyen zaman içerisinde ustalardan öğrendiği bilgilerle kendini geliştirmiştir. Çekiç Ali’nin kendi sanatını gösterme ve geliştirme alanı bulduğu yerler köy odalarıdır. Çocukluk yaşlarından itibaren köy odalarında çalmıştır. ‘Çekiç’ lakabını da bu gibi ortamlarda saz çalmasından dolayı almıştır. Parmaklarındaki çok hızlı ve seri hareketleri ve perdelere basmadaki sağlamlığına bakılarak çekiç gibi parmaklara sahip denildiği için, çekiç lakabını almıştır. Romatizma hastalığı ile başlayan daha sonra felç olan Çekiç Ali, 13.08.1973 tarihinde vefat etmiştir (Yılmaz, 2019:33).

Çekiç Ali'nin gerek yerel ezgi kalıplarına gerekse de ritim kalıplarına olan hakimiyeti kendi müzikal kimliğinin en önemli ögesi olarak öne çıkmaktadır. Çekiç Ali'nin yerel repertuarı aktarabilme gücünün ardında besteci kimliği ve icracılığı vardır. Çekiç Ali, icracı kimliğinin getirdiği üretkenlik ile yerel repertuarı geçmişten geleceğe güncelleme ve aktarabilme zenginliğine sahip olmuştur. Söz konusu üretkenlik ve kültürel aidiyet olduğunda bestelerinin yöresel hafıza aktarımı açısından Çekiç Ali önemli bir yere sahiptir. Bu bağlamda Çekiç Ali hafızasında taşıdığı sayısız yöresel müzik kalıbı ile Anadolu'nun en eski müzik geleneklerinden birini temsil eden Abdal kültürünün son yüzyıldaki en önemli aktarım kaynaklarından biri olmuştur. Çekiç Ali’nin asıl orijinal yönü, saz çalma teknik ve üslubunda kendini gösterir. Çekiç Ali’nin sazından bazen uda, bazen cümbüşe benzer sesler ve nağmeler duyarız. Özellikle bozlak açışlarında yeri ne

göre öylesine seri müzik hareketleri ile karşılaşırız ki, parmakların ve tezenenin teller üzerinde adeta, kelebekler gibi uçtuğu hissedilir (Tokel, 2002: 115).

2.2.4.Hacı TAŞAN

Hocası Muharrem Ertas'tır. Hacı Tasan 7 Mart 1930 tarihinde, Kırıkkale Keskin ilçesinin Hacı Ali Obası köyünde dünyaya gelmiştir. Halk arasında "Hacelobası" olarak bilinir. Bu köyün asıl adı "Hacı Ali Obası" dır. Hacı Tasan aslen Yerköy'ün Teflek Abdalları'ndan olan Naile Hanım ile Kırtıllar'da evlenir. Naile Tasan ile Neset Ertas teyze çocuklarıdır. Hacı Tasan'ın babası Abdullah Çavus daha sonra Hacelobası'na yerleşmiştir(Tokel,2000:98).

Hacı Tasan'ın bu evliliğinden Pahalı, Nazlı, İsmigül, Seveda ve Sevdur isimlerinde beş kız; Feti, Seyfettin, Sondur isminde üçü erkek olmak üzere sekiz çocuğu dünyaya gelmiştir. Hacı Taşan, oğlu Seyfettin Taşan'ın mesleğini sürdürmesini isteyerek onu yetiştirmek için yıllarca emek vermiştir. Seyfettin Tasan da merhum babası gibi çok güzel saz çalıp türküler söylemektedir. Ortanca kızları olan İsmigül ve Pahalı da saz çalarak babalarının izini takip etmektedirler(Karakus,1995:136).

Hacı Tasan, Muharrem Ertas,'ın izinden gitmiş ondan ders almıştır. Muharrem Ertas, ona Abdallık sanatını en ince ayrıntılarına kadar öğretmiştir. Hacı Tasan ustasının yanından ayrıldıktan sonra iki yıl daha çalışarak kendi kendini geliştirmiştir. Düşünlere gitmeye başlayan Hacı Taşan kısa sürede halkının haklı takdirini ve beğenisini kazanmıştır(Tonga,2001:40).

Hayatının kırk yılını saz çalıp, türküler söyleyerek geçirmiştir. Hacı Taşan, 11 Mart 1983 tarihinde geçirdiği kalp krizi sonucu vefat etmiştir. Sanatçı arkadaşları ve sevenleri tarafından Keskin'de defnedilmiştir(Karakus, 1995:136).

2.3. EL SANATLARI

Tarihi süreçte Kırşehir el sanatlarında, daha çok halıcılık ve Taş İşlemeciliği (Onyx) göze çarpmaktadır. Çok eskiden uzun çarşı olarak bilinen yerde çadır işçiliği, demir ve bakır işçiliğinin de yapıldığı bilinmektedir. Günümüzde maalesef bunlar dejenere olmuştur.

Halıcılık

Halıcılık ve dokuma geleneğinin Kırşehir’de Türklerin Anadolu’ya göç ettiği zamanlardan başladığı düşünülmektedir. Kırşehir ilinin tarihçesinde çok önemli bir yere sahip Ahilik Kültürünün bünyesinde yer alan, “Anadolu Bacıları Teşkilatı”nın faaliyetleri, örgü ve dokumacılık sanatlarını uzun yıllar burada devam ettirmiştir. Yüzyıllardır devam eden bu gelenek içinde dokunan; yaygı, halı yastık, halı minder, duvar kilimi, sedir kilimi, seccade namazlığı dokumacıların önemli bir geçim kaynağı olmuştur(Etikan vd.,2020:17,18).

Kırşehir halılarının geçmişi hakkında bilinenler kısıtlıdır. Türkiye’deki çeşitli müzelerde yer alan Kırşehir halısı olarak tanıtılan örneklere dayanarak bilgi edinilmektedir. Kırşehir halılarının 17 yy. ve 18 yy. örnekleri genellikle seccade tipindedir. Gördes düğüm tekniğiyle, tamamen yün malzemeyle dokunmuşlardır. Dokumalarda kırmızı, mavi, kahverengi, sarı, yeşil ve beyaz tonlar hakimdir. Halılarda iki dar bordür arasındaki geniş bir bordürle çevrilidir. Dikdörtgen şeklindeki halı zemini, yan yana yerleştirilmiş, beyaz renkli, ince, dar şeritlerle kuşatılmıştır. Halı iç zemini mihrap üzerinde ve altında bulunan dikdörtgen çerçevelerle iki veya üç bölüme ayrılır. Dar bordür üzerinde, genellikle, şaşırtmalı çiçekler, zikzak şekiller, bir ters bir düz yerleştirilmiş, üçgenler, bordür üzerinde de, bitkisel desenler görülür. Zemini kapsayan dar şeritler üzerinde şaşırtmalı çiçekler ile küçük bitkisel desenler mevcuttur. Mihrap kısmı tek veya çift yönlüdür. Mihrap merdiven halinde daralarak yükselir. Uc tepe noktasında birbirini keserek, elibelinde motifini andıran bir motif meydana getirirler. Mihrabın içerisi çoğunlukla boş tutulur. Lâleye benzer, iri yapraklı çiçeklerle bezenirler. Mihrap iç kısmının kenarları çiçeklerle veya çengellerle kuşatılır(Deniz,1986:25,27).

Kırşehir halılarında çözü ve atkı ipi pamuktan yapılmıştır. Düğüm ipi ise yündür. Renkler 1950 yıllarına kadar kök boyadan elde edilmiştir. Yakın tarihlerde kök boya ve sentetik boya birlikte kullanılmıştır. Daha çok boyanmış fabrika ipliği kullanılmaktadır. Yörede dokuma tezgâhına istar denir. Dokumada kullanılan aletler ise kirkit, makas, bıçak ve taraktır. Dokumada Türk düğüm tekniği kullanılmaktadır(Deniz,1986:76).

Türk Halı Sanatı Tarihinde, özellikle seccadeleri ile tanınan Kırşehir halıları günümüzde önemini yitirmiştir. Kırşehir 'de, yaklaşık 1960 yıllarına kadar şehir merkezinde ve 120'den fazla köyde, hemen her evde halı veya kilim tezgâhı bulunduğu kaynaklarda belirtilmekteyken yakın tarihlere kadar halıcılık sadece, yörede Özbağ köyleri adıyla anılan Erevik, Helvacılar, Örcün ve Kızılcaköy ile, Karacaören, Dalakçı ve Kümbet gibi birkaç köyde sürdürülmekte idi(Deniz,1986:74).

Taş İşlemciliği (Onyx):

Kırşehir ilinde Oniks Taş İşlemciliği, 1949 yılında Kırşehir Erkek Sanat Enstitüsü tarafından başlatılmıştır. Yapılan ürünler başta basit ev eşyaları iken zamanla fincan takımı, satranç takımı, hediyelik eşyalar, uçak modelleri gibi çok çeşitli kullanım ve süs eşyalarına dönüşmüştür. O yıllarda şehirde iki adet atölye bulunmaktaydı. Zaman içerisinde İstanbullu tüccarlar aracılığıyla yapılan ürünler yurt dışına ihraç edilmeye başlamıştır. Öte yandan günümüzde yok olma durumu ile karşı karşıyadır (Anonim, 1973:206, Anonim, 1993:100 Cihan, 1990:151).

Günümüzde bu sanatı icra eden bir atölye ve ustası mevcuttur. İşçiliği oldukça zor olan bu sanatta yetişecek çırak ve eleman bulmanın oldukça güç olması, Çin kökenli ucuz ürünlerin piyasaya girmesi, Oniks Taş İşlemciliğinin sürdürülebilirliğini tehlikeye sokmuştur (Etikan vd, 2020:157).

2.4. AHİLİK KÜLTÜRÜ

“Ahi” sözcüğü, Arapça 'da kardeşim anlamına da gelir. Anadolu'da XIII. yüzyılda Türkler tarafından kurulmuş olan “ahilik” örgütü, adını, bu Arapça sözcüğünden ve Türkçe de cömert, eliaçık anlamına gelen “Akı” sözcüğünün isimleşmesinden almıştır.” Nitekim eli açık olmak toplumu ayakta tutan sosyal bir gerçekliktir(Çağatay,1981:III).

“Ahi” sözcüğünü Kur'ân ve sünnete dayandıranlar da vardır. “Bu kelimenin Kur'an'da Müslümanların kardeş olduğunu beyan eden ve geçen "ahi ve ihvan" kelimesinden veya eski Türkçe' de cömert, eli açık, yiğit ve bahadır anlamlarına gelen

"akı" kelimesinin zamanla dilde uğradığı değişiklikten geldiği iddia edilmektedir (Çalışkan ve İkiz,2001:96).

Ahilik kültürünün temel kaynakları “fütüvvetnâmeler”dir. Ahilik, insanî erdem ve prensipleri benimsemek onları savunmak esasına dayalı bir sistemdir. Ahilik, bireylerin kişilik ve ahlâk bakımından da donanımlarını amaçlayan bir meslek örgütüdür. Bu özelliği ile Ahiliğin esnafılık alanında bu süreçte ekonomi alanında örnek alınması, oluşturulacak yeni ekonomik sistemde mihenk alınması çok anlamlı olacaktır. Geleceğe sağlam temeller üzerinde yön verecektir(Köksal,2006:52).

Ahilik Kur’ân ve Sünnet eksenli prensipleri gaye edinmiştir. Anadolu’da yayılıp kök salarak kalıcı olmasında fütüvvet teşkilatı ana etkindir. İslam’ın yayılmasıyla beraber fütüvvet ülküsü Asya ve Afrika’da kendine yer edinmiş ilke ve prensipleriyle etkili olmuştur. Anadolu’ya İslam’ın ve Türklerin gelmesi fütüvetçiliği de beraberinde getirmiştir. Sözlük anlamı itibariyle Fütüvvet, “ Dostlara afv ve safh ile muamelede bulunmaktır. Delikanlılık, gençlik, yiğitlik, cömertlik, lütuf ve ihsankârlık, kerem ve seha, soy temizliği” anlamına da gelmektedir(Yeğin,2008:304).

Askeri fetihler ne kadar güçlü olurlarsa olsunlar, bu fetihlerin ardında yer alması gereken kültürel birikim ve altyapı olmadığı takdirde fetihler daima yok olmaya mahkumdurlar. Bu bağlamda Ahilik fetihlerin kültürel altyapısını da oluşturarak koruyucu bir yer teşkil etmiştir. İşte bu altyapı müesseseleri ile Anadolu’nun Türkleşmesi ve İslamlaşması gerçekleşmiştir(Bayram,2016: 55).

Ahilik kapsamında, ahlaki erdemın gelişmesi ile vicdanın bütünleşmesi bireyin otokontrolünü sağlaması önemlidir. Ahiler bunu Allah’ın bir nimeti olarak kabul etmiştir. Bu doğrultuda “vicdan gözetimi altında yararlı iş işleyen ahi kişi, kendini ibadette ve hatta Mıraç’ta (Allah’ın huzurunda) bilir. Bunun için Ahi kişinin işleri, yararlı, güvenli ve tam’dır. Ahi, eline beline ve diline sahip olandır(Soykut,1971:90).

Ahilik teşkilatı, ekonomik yönüyle ön plana çıkmıştır. Öte yandan dini ve askeri yönü ile de varlığını ortaya koymuştur. Ahilik inanç eksenini merkeze almıştır. Ulaştığı yerleri İslamlaştırmak, mensuplarına İslami değerleri öğretmek İslam ahlakı ile

ahlaklandırmayı benimseyen bir yapılanmayı amaç edinmiştir. Bu gaye ile Müslüman olmak ahiliğin ön kabulü olmuştur. Esnaflık yapmak için de ahi olmak şartı bu anlamda çok önemli sonuçları doğurmuştur.. Bu bağlamda gayr-i müslimler, yüzyıllar boyunca Müslümanların yanında çalışmak durumunda kalmışlardır. Böylece ekonomik hayat, mali imkânlar Müslümanların elinde toplanmış ve yönetilmiştir.(Kayseri,2002:8).

Günümüzde, Ahi Evran Zaviyesi, camii olarak kullanılmaktadır. Ahi Evran Zaviyesi'nin çevresi yapının dokusuna uygun şekilde külliye anlamında kesme taşlarla tarihi görünümüne uygun olarak restore edilmiştir.

2.5. AŞIK PAŞA

Asıl adı Ali olan Aşık Paşa, H. 670 / M. 1272 yılında Arapsun'da doğup, H. 733 / M. 1333'de Kırşehir'de vefat etmiştir. Eserlerinde Öz Türkçe'yi kullanmış ve ona vurgu yapmıştır. Bu özelliği ile bilinmeyen bir hazinedir. Aşık Paşa, din ve tasavvuf bilgilerini, Şeyh Süleyman Türkmani'den öğrenmiştir. Aşık Paşa, Kırşehir'de bir zaviye kurmuştur. Aşık Paşa'nın 10.613 beyitlik "Garipname" adlı eseri, Türkçe yazılmış olmasıyla önem taşımaktadır. Garipname, Aşık Paşa'nın en tanınmış eseridir. Aşık Paşa, Ankara-Kayseri anayolu üzerinde yer alan tepedeki türbesine defnedilmiştir. Türbe, Aşık Paşa Mahallesi'ndeki büyük mezarlığın içinde yer almaktadır. Yapı tek katlı, iki bölümlü olarak inşa edilmiştir. Giriş kapısı dikdörtgen planlıdır. Aşık Paşa'nın sandukasının bulunduğu bölüm ise kare planlı ve kubbelidir. Türbenin taç kapısı, Anadolu Selçuklu Süsleme sanatının en önemli eserlerindendir. On dilimli istiridye kabuğu biçimindeki kavsarası mevcuttur. Etrafını çevreleyen örgü süslemeler vardır. Yapının kubbesinin Kırgız çadırını andırmasından dolayı, mimarının Horasan erenleri ile gelmiş bir Türk olduğu düşünülmektedir. Yapının üç satırlık kitabesi bulunmaktadır. Bu kitabede Aşık Paşa'nın, Şeyh Paşa Muhlis'in oğlu olduğu, doğduğu yıl ve öldüğü yıl ile gün belirtilmiştir. Aşık Paşa, Acem ve Arap kültürlerine hayran olanlara karşı tepki vermiş, yabancı kültürlere kendini kaptıranlara, "*Türk diline kimesne bakmaz idi, Türklere her giz gönül akmaz idi, Türk dahi bilmez idi bu dilleri, İnce yolu, ol ulu menzilleri*" ifadelerinde bulunmuştur. <https://kirsehir.ktb.gov.tr/TR-195633/asik-pasa.html>(2020)

2.6. YEMEK KÜLTÜRÜ

Yemek kültürü Kırşehir’de çok önemli bir yere sahiptir. Ahilik kültürü gibi derin bir yapıya ev sahipliği yapmış ilde yemek kültürü paylaşım esasına göre değerlendirilir. Misafirlere yedirmek, içirmek üstünlük gereğidir. Bunu yanında düğünlerde, cenazelerde yedirmek ve içirmek köklü bir gelenektir. Bir evde ne kadar yedirilirse o kadar bereket ve bolluk artar. Bu denli sistematik kültüre sahip Kırşehir de yemek kültürü üretken bir zekanın ürünüdür. Damak zevkine hitap eden öte yandan görselliği de önemseyen bu kültür kayda değer bir yapıdadır. (Saraçoğlu ve Tanyeri, 2011:6).

Bu konuda her yıl geleneksel olarak yemek yarışması da yapılmaktadır.

Kırşehir yöresi yemeklerinin en önemlileri şunlardır: Çirleme, Tandırda Çömlek Paça, Çömlekte Kuru Fasulye, Et Yahnisi, Madımak, Kesme Aşı, Yoğurt (Ayran) Çorbası, Topalak (Etsiz Köfte), Düğür Çorbası, Lepe (Sütlü Pilav), Pancar Çırpması, Yarma Aşı, Keşkef, Çullama, Soğanlama, Kürt Pilavı, Sebzeli Bulgur Pilavı, Sündürme, Ayva Dolması. (Saraçoğlu ve Tanyeri, 2011:16-252).

2.7. EVLENME GELENEK VE GÖRENEKLERİ

Evlenme gelenek ve görenekleri bakımından Kırşehir'in her ilçesi ve bucağı birbirine benzemekle birlikte farklılıkları da vardır. Örneğin; Allah'ın emri Peygamberin kavli ile diye” başlayan kız isteme yolu ve yöntemi aynıdır. Evlilik öncesi karşılıklı taraflar birbirlerini araştırır. Ailevi uygunluk önemli görülmektedir.

Kız istenmesi neticesinde olumlu sonuç alındığında kız tarafından bir şeyler hazırlanır, yenilir, içilir erkek tarafından kıza bir terlik ve baş örtüsü giydirilir. “Küçük Şerbet” yapılır. Buna “Söz Kesimi” denilmektedir. Sonraki görüşmelerde nişan günü kararlaştırılır. Nişan günü, kararlaştırılan günden önce ilin büyük bölümünde olan ve şu anda kaldırılan başlık parası kesimi yapılır. Bu adet şimdi kaldırılmıştır. Onun yerine kız tarafı birtakım isteklerde bulunmaktadır. Okuntu denilen davetiyelerle eş, dost ve tanıdıklar nişan törenine katılırlar. Düğünden önce iki aile birlikte kararlaştırdıkları biçimde çeyiz

keserler. Bir yandan da resmi nikah işleminin yapılması için hazırlık yapılır. Düğün çoğu kez Cuma günü başlayıp Pazar günü sabahı gelin alma töreni ile biter. Düğün evinin damına bayrak dikilir. Bayrak direğinin uç noktasına ya bir elma yada horoz başı takılır. Bu törene "Bayrak kaldırma" denir. Cumartesi günü akşamı gelin alayı kurulur. Geline gidecek armağanlar bir siniye konarak öksüz bir çocuğa verilir. Davul zurna eşliğinde oğlan evine dönülür. Kız evinde kadınlar kına gecesi eğlencesine başlarlar. Genç kız ve kadınlar kına tabağına mumlar yakarak donatırlar. Gelin etrafında oynayarak dönerler. Küçük kız kardeşi varsa sandalyeye önce o oturtulur. Oğlan tarafından verilen bahşişi aldıktan sonra yerini ablasına bırakır. Bu arada gelinin eline para verip kapatırlar. Görümce yada eltilerden biri kapanan bu eli armağan vererek açarlar. Gelinin eline kına yakılmadan önce gelini ağlatmak için ağıt yakarlar. Buna "Kına övmesi" denir. Bu sırada gelinin ağabeyi ya da kardeşi oğlan evine arkadaşları ile birlikte misafir edilir. Buna "Kayın gitme" denir.

Düğün günü gelin alayı hazırlanarak topluca kız evine gelin almağa giderler. Gelin yakınları ile helalleştikten sonra gelin arabasına biner. Gelin oğlan evine geldiğinde, su dolu bir testinin kırılması, kapı eşiğine çivi çakılması, kapı üstüne konan Kuran'ın altından geçirilmesi, kollarını açan kaynananın kollarının altından geçirilmesi gibi ritüeller yapılır. Kırşehir Özbağ yöresinde gelin geldikten sonra da yemek verilmektedir. Bu adet diğer yerlerde uygulanmamaktadır [https://kirsehir.ktb.gov.tr/TR-64756/hayatin-donum-noktalari.html\(2020\)](https://kirsehir.ktb.gov.tr/TR-64756/hayatin-donum-noktalari.html(2020)).

2.8. GELENEKSEL GIYSİLER

Kırşehir ili geleneksel giysileri aşağıda belirtildiği gibidir. Öte yandan tüm dünyada olduğu gibi değişim ve gelişmeler günümüzde tek tip giyim tarzını netice vermiştir. Pratik insan hayatında geleneksel giysiler kullanılmamaktadır.

Kadın Giysileri:

Üç Etek: Bıçak burnu yada zincirli diye adlandırılan kumaştan yapılır. Etek üç parçalıdır. Parçaların kenarları işlemeli olduğu gibi düzde olabilmektedir. Kollar hem uzun hemde kolsuz olarak dikilir. Kol ağızları düz veya listikli yapıdadır. Eteğin önündeki parçaları kıvrılarak kuşağın altına sokulur. <https://kirsehir.ktb.gov.tr/TR-64760/geleneksel-el-sanatlari-ve-giyim.html> (2020)

Kuşak: Üç eteğin üzerine gelecek şekilde belin üzerine bağlanır. Yerine göre Trablus kuşak geniş tokalı ve deri ile de kullanılır. Bunu yanında madeni kemerle de kullanılır. Kuşak uçlarında püskül şeklinde ponçak denilen karışık renkli püskül bulunmaktadır. <https://kirsehir.ktb.gov.tr/TR-64760/geleneksel-el-sanatlari-ve-giyim.html> (2020)

Şalvar (Don): Genellikle koyu renkli zemin üzerine küçük çiçekli ve kendinden yollu kadife kumaş kullanılır. Belleri uçkurludur. Paça ağızları düğmeli ya da lastikli olur. Peyik kısmı ise genişçe yapılır. Parçalar bol bir şekilde dikilir. <https://kirsehir.ktb.gov.tr/TR-64760/geleneksel-el-sanatlari-ve-giyim.html> (2020)

Yazma (Tülbent): Fesin üzerine kullanılır. Değişik renklerde pullu tülbent ya da oyalı yazma ile örtülür. Tülbentler kenarları pulu değişik renklerde boncuklarla bezenmiş şekildedir. Tülbent, arka uçlarının birisi alınır, çene altından başın üzerine atılarak toka ile tutturulur. Orta yaşlılar ve yaşlılar bunun üzerine ek olarak siyah renkte ayrı bir tülbent bağlarlar. <https://kirsehir.ktb.gov.tr/TR-64760/geleneksel-el-sanatlari-ve-giyim.html> (2020)

Ayakkabı (Yemeni): Altı kösele uç kısmı kıvrıktır. Alçak topukludur. Genellikle renkleri siyah, kahverengi ve kırmızı deriden yapılır. Zenginler ve yaşlılar lapçin denilen topuklu ve içiçe iki ayakkabı giyerler. Ayağa işlemeli iplik ve yün çorap giyerler. <https://kirsehir.ktb.gov.tr/TR-64760/geleneksel-el-sanatlari-ve-giyim.html> (2020)

Gelinlik Entari: Giysi keten kumaştan yapılır. Genellikle koyu renktedir. Entarinin üzerine kuşak bağlanır. Başa fes giyilir. Üzerine tülbent ve poşi bürünülerek duvak şekline sokulur. Yüz kapatılır. Duvağın üzerine büyükçe bir örtü örtülür. Üzerinden yan tarafa doğru çekilip bağlanır. Ayağa çorap ve kundura giyilir. Entarinin önü göğüs kısmına kadar açıktır. Entarinin üstüne çeşitli altın ve boncuklar takılır. <https://kirsehir.ktb.gov.tr/TR-64760/geleneksel-el-sanatlari-ve-giyim.html> (2020)

Erkek Giysileri:

Göynek: Genellikle keten kumaştan yapılır. Bazen ipeklidir. Zemin beyaz, gri ya da

siyah düz desenlidir. Göynekler yakasız astarlı, uzun kollu sedef düğmelidir. <https://kirsehir.ktb.gov.tr/TR-64760/geleneksel-el-sanatlari-ve-giyim.html> (2020)

Delme Yelek (Cemadan): Siyah, lacivert ya da koyu yeşil renkli çuhadan yapılır. Kolsuz olarak dikilir. Üç ya da dört düğme ile iliklenir. Göğüs üstü karın üstüne kadar açıktır. Sade olduğu gibi işlemeli de olabilir. <https://kirsehir.ktb.gov.tr/TR-64760/geleneksel-el-sanatlari-ve-giyim.html> (2020)

Şalvar: Çuhadan yapılır. Kumaşı yelekle aynıdır. Uçkurlu ve astarlı olarak dikilir. Yandan cepli paça kısmı dardır. Normal peyklidir. <https://kirsehir.ktb.gov.tr/TR-64760/geleneksel-el-sanatlari-ve-giyim.html> (2020)

Kuşak: Beyaz yünden üç-dört metre uzunluğunda yapılır. Bir ucu püsküllüdür. Şalvar ve gömleğin üzerinden bele bağlanır. Sağ taraftan şalvarın üzerine sarkıtılır. <https://kirsehir.ktb.gov.tr/TR-64760/geleneksel-el-sanatlari-ve-giyim.html> (2020)

Çorap: Ayağa beyaz yün çorap giyilir. Yer yer ayak ucu ve topuk kısımlarına desen konur. Bu çorap, iş zamanlarında ve oyunda şalvarın üzerine çekilir. Diz altından uçları püsküllü yün bağıyla bağlanır. <https://kirsehir.ktb.gov.tr/TR-64760/geleneksel-el-sanatlari-ve-giyim.html> (2020)

Takılar: Erkeklerde boyunda muska bulunur. Kuşak arasında tütün ve para kesesi bulunur. Yelek üzerinde gümüş köstek ve saat bulunur. Yelek cebinde ayna, tarak, enfiye kutusu gibi takılar bulunur. Kadınlarda gerdanlık ve kolye takılır. Bileklere altın bilezikler takılır. Parmaklarda altın yüzük kulaklarda altın küpeler takı olarak kullanılır. <https://kirsehir.ktb.gov.tr/TR-64760/geleneksel-el-sanatlari-ve-giyim.html> (2020)

3. BÖLÜM III

KIRŞEHİR İLİ KÜLTÜREL DEĞERLERİNİN RESİM SANATI İLE YORUMLANMASI

Bu bölümde Kırşehir İli kültürel değerleri resim sanatı yoluyla yorumlanmıştır. Literatür taraması yapılarak Kırşehir ilinin kültürel değerleri ve yeri tespit edilmiştir. Kırşehir ilinin kültürel değerleri fotoğrafla belgelendirilmiştir. Var olan bulgularına ulaşıp, Kırşehir ilinin kültürel değerleri, resim sanatı ile yorumlanmış, ortaya koydukları değerler, resim sanatı yoluyla anlamlandırılarak farkındalık sağlanmaya çalışılmıştır.

Yorumlamalarda eser sahibinin öznel bakış açısıyla sanatsal değerlerin yanı sıra kültürel değerlerden bilim, astroloji, ekonomi, sosyal düzen, teşkilatlanma, ilerleme, zaman kavramı, Abdal kültürü, etki ve tepki, Türk dili, varoluş, paralel evrenlerde akış, konuları ele alınmış ve yorumlanmıştır. İzlenimci, ekspresyonist tasvirlerle yer verilmiştir.

Bu eserlerin seçilmesinde, giderek insani değerlerin yok olduğu dünyamızda insanların gündemlerinden düşen, yok olmaya mahkum gibi görünen kültürel varlığımızın yaşatılması, sahip çıkılması, manevi bir değer olarak saklanması ve sonraki nesillere aktarılması ana etkidir. Bilimsel düşünce ve davranışlarla estetik değerleri birleştirerek; üretken, sorun çözen, kendini gerçekleştirmiş bireyler olarak, yetişmek, yeteneklerini fark ederek en üst düzeyde kullanmak için kültürel değerlerimizin farkındalığı şarttır. Her toplumun geçmişi, kültürel değerleri vazgeçilmez iç dinamiktir. Enerjidir. İnsanlarımızın, yaratıcı düşünce, keşif, icat, sosyal ilişkilerde başarı, inovasyon, liderlik, iletişim ve sanatsal beceriler kazanmalarında kültürel değerlerimizin fark edilmesi bağlamında bu eserler ve konuları ele alınmıştır.

Teknik olarak, çalışmalarda yağlı boya, akrilik boya, metalik boyalar kullanılmıştır. Çalışmalar çam ağacından yapılmış şasi üzerine gerilen kumaş tuvaler üzerine yapılmıştır. Çalışmalarda vurgulanmak istenen etkiler bağlamında renkler çeşitlilik göstermektedir. Olumsuzluk kavramı siyah renk ile ifade edilirken değeri ifade eden yerlerde altın ve gümüş olmak üzere metalik renkler kullanılmıştır.

Resimlerin genelinde resmin içeriğine uygun renkler vurgu içeriğine uygun olarak ahenkle kullanılmıştır. On bir adet resim tuvali hazırlanmıştır. Yer yer katmanlı boya kullanılarak rölyef teknikleri uygulanmıştır. Bu şekilde resimlere derinlik kazandırılmıştır. Çalışma, sürrealist, ekspresyonist (izlenimci) bir bakış açısıyla subliminal (bilinçaltı) etkilerin hedeflendiği yapıdadır.

3.1. ESER 1 / CACABEY MEDRESESİ / YÜKSELEN

Eser Adı: Yükselen

Eser Ölçüleri: 80x120cm

Kullanılan Malzeme: Resim tuval, akrilik boya, metalik boya, fırça, spatula.

Uygulanan Teknik: Ağaç şasi üzerine gerilmiş kumaş tuval üzerine akrilik boya çalışması.

Kullanılan Araç ve Gereçler: Resim tuvali, kurşun kalem, akrilik boya, metalik boya, fırça, spatula.

Eserin Konusu: Eser, Cacabey Medresesini konu edinmektedir.

3.1.1. Tasarım ve Uygulama Aşamaları: Öncelikle tasarım aşamasında resmin ölçülerine karar verilmiş ağaç şasi üzerine gerilmiş kumaş tuval hazırlanmıştır. Sonra karakalem eskiz çalışması yapılmıştır. Daha sonra boyama aşaması yapılırken resme kalın katmanlar oluşturularak doku kazandırılmıştır.

Eser subliminal (bilinçaltı) bakış açısıyla ele alınmıştır. Binanın ortasında zeminin altında yer alan bir havuz mevcuttur. Zamanında yukarıdaki cam kubbeden kuyu şeklindeki bu havuza akseden yıldızlar medresede incelenmiştir. Astronomi araştırmaları ve eğitimi resmin ilgili kesitinde vurgulanmıştır.

Medresenin dış köşelerine yerleştirilmiş kıvrımlı köşe sütunları ilgi çekicidir. Binanın batı, kuzeydoğu ve kuzeybatı köşelerinde, duvara bitişik, alt tarafları değişik işlemeli füze biçiminde birer tane olmak üzere üst kısmı konik külahlı üç tane kule vardır. Medresede yer alan bu yapı, resim içinde gökyüzüne fırlatılmakta olan uzay mekiği şeklinde vurgulanmıştır. Nitekim zamanında çok önceden günümüzü gören bu derin bilimsel öngörü çok anlamlıdır. Yapıdaki bu bilimsel öngörü Selçukluların astrolojide ne kadar ileri olduğunu göstermektedir.

Yapının geneline aksetmiş olan astronomi keşifleri o zamandan günümüz düşünüldüğünde bilimsel çalışmalarda ne kadar ileri seviyede olduğunu karşımıza çıkarmaktadır. Güneş sistemi, medresenin içine girildiğinde sağ taraftaki sütunda yapıya aksedilmiştir. Yapıda güneş sistemini gösteren bir şekilde küreler üst üste dizilmiştir.

Gezegenlerin güneş etrafındaki dönüşüne benzer bir şekilde küreler, gezegenleri ifade etmektedir. Eserde sütunlar içerisindeki her bir bölüm gezegenleri vurgulamaktadır. Sütunun ortalarında yer alan büyük küre güneşi ifade etmektedir. Kürenin üzerindeki amorf oymalar aynen güneşte meydana gelen patlamaları tasvir etmiştir. O zamanlardan güneşte meydana gelen patlamaların tasviri çok anlamlıdır.

Medresede güneş ve ay da tasvir edilmiştir. Güneş ve ay resmin sol alt kısımlarında güneş sistemi şeklinde ifade edilmiştir. Dünyamızdaki eksen eğikliği dünyayı gösteren kürede belirtilmiştir. Bu eşsiz yapıdaki astronomik bulgular, resmin ilgili kesitinde vurgulanmıştır.

Cacabey Medresesinin bir başka önemli sırrı ise giriş kapısında bulunan eksen eğikliği ve ekvator çizgisi işlemeleridir. Bu keşif yüzyıllar sonra bilimsel çalışmalar ile ancak keşfedilebilmiştir.

Eksen eğikliği ve ekvator çizgisi resmin sol alt kısımlarında ifade edilmiştir. Dünyamızdaki eksen eğikliği dünyayı gösteren kürede belirtilmiştir. Medrese içerisinde kabartma işlemeli güneş ve ay motifleri yer almaktadır. Bu vurgulama yapılırken güneş ve ay motifleri dikkate alınmıştır. Bu eşsiz yapıdaki astronomik bulgular, resmin ilgili kesitinde vurgulanmıştır.

Eser bittikten sonra yüzeyine yarı mat vernik atılarak sonlandırılmıştır(Resim 3.1.1.).

Resim 3.1.1. “Yükselen” isimli eser . 71x121cm (KÖYLÜ, 2020, Kırşehir)

3.2. ESER 2 /AHİLİK KÜLTÜRÜ / KUŞATAN

Eser Adı: Kuşatan

Eser Ölçüleri: 71x121cm

Kullanılan Malzeme: Resim tuval, akrilik boya, metalik boya, fırça, spatula.

Uygulanan Teknik: Ağaç şasi üzerine gerilmiş kumaş tuval üzerine akrilik boya çalışması.

Kullanılan Araç ve Gereçler: Resim tuvali, kurşun kalem, akrilik boya, metalik boya, fırça, spatula.

Eserin Konusu: Eser, Ahilik Kültürünü konu edinmektedir.

Tasarım ve Uygulama Aşamaları: Tasarım aşamasında resmin ölçülerine karar verilmiş ağaç şasi üzerine gerilmiş kumaş tuval hazırlanmıştır. Eserin konusuna uygun tasarım oluşturulmuştur. Eser subliminal (bilinçaltı) bakış açısıyla ele alınmıştır. Sonra tuval üzerine karakalem eskiz çalışması yapılmıştır. Daha sonra boyama aşaması yapılırken resme kalın katmanlar oluşturularak doku kazandırılmıştır.

Genel anlamda eserde, Anadolu'da Ahi Evran ve kurmuş olduğu Ahilik Teşkilâtı ile sosyal, iktisadî ve siyasî hayatımızı etkilemesi, Anadolu'nun iktisadi kalkınmasına ve imâr edilmesinde öncülük etmesi dikkate alınmıştır. Ahiliğin bir medeniyet hareketi olarak Türkler arasında yaygınlaşmasında etkili olan Ahi Evran Veli ve Ahilik Teşkilâtı vurgulanmıştır.

Eserin üst yarısında venge, lacivert ve mavinin tonları, eserin alt yarısında, beyaz, krem, vizon renkleri kullanılmıştır. Yer yer kullanılan metalik altın boya ile Ahilik kavramının değeri göz önünde bulundurulmuştur.

Anadolu'da düşmanlara karşı teşkilatlanmak zorunda olan Türk halkını ekonomik yönden bağımsız hâle getirmek, ülkeye yapılacak yabancı saldırılarda devletin silahlı kuvvetleri yanında savaşmak, sanatta, dilde, edebiyatta, müzikte, gelenek ve göreneklerde milli heyecanı filizlendirip ayakta tutmak gerçekliği göz önünde bulundurulmuştur. Her zaman doğudan batıya doğru olan fetih algısı resmin ilgili kesitinde doğudan batıya, atılan yay ve ok tasviri ile vurgulanmıştır.

Ahilik Teşkilatı ekonomik hayatı düzenleyen bir yapıyı temel almaktadır. Bir devletin ekonomisinin iyi olması, devletin milletine karşı görevlerini hakkıyla yerine getirebilmesini sağlar. Güçlü ve bağımsız bir devlet ancak güçlü bir ekonomi ile sağlanır. Günümüzde bir devlet için maddi ve ekonomik alanlardaki tam güçlülük ve zenginliklerin elde edilmesi ve geliştirilmesinde en büyük etken, sanayileşme düzeyidir. Bu hakikatleri göz önünde bulundurarak, resmin ilgili kesitinde, **Gestalt** (şekil,form) bakış açısıyla, üretim yapan fabrikalar vurgulanmıştır. Öte yandan resme bütünsel bakıldığında gücü anlatan bir insan silüeti göze çarpmaktadır.

Her milletin özünde bazı kültürel özellikler vardır. Ne mutlu, Türklerin de yaratılışlarında var olan, Ahiliğin de özü olan yardımlaşma, dayanışma, cesaret, mertlik, teşkilatçılık ve meslek edinme gibi kültürel özellikler göz önünde bulundurulmuştur. Yukarıdan inen el ile aşağıda yardıma muhtaç el tasviriyle yardımlaşma, dayanışma, cesaret, mertlik, teşkilatçılık ve meslek edinme gibi kültürel özellikler vurgulanmıştır.

Günümüz dünyasında, insanların gündemlerinden düşen, yok olmaya mahkum gibi görünen kültürel varlığımızın yaşatılması, sahip çıkılması, manevi bir değer olarak saklanması ve sonraki nesillere aktarılması çok önem arz etmektedir. Kültürel varlığımız sağlam bir halat ile tasvir edilmiştir. Öte yandan hızla çok ileri seviyelerde kültürel bozulmaya maruz kalmış dünyamızda, kültürel varlığımız yok olmaya mahkum gibi görünmektedir. Bu gerçeklikten hareket ederek, kopmakta olan sağlam bir halat tasviri kullanılmıştır. Yer yer kullanılan metalik altın boya ile çok önemli bir kültürel varlığımız olan Ahilik kültürünün değeri vurgulanmıştır.

Dünya maalesef çok ileri seviyelerde kültürel bozulmaya maruz kalmış, kültürler öz değerlerinden uzak bir haldedir. Dünyanın hızla değişmesi beraberinde toplumlara öz değerlerinden uzak bir gerçeklik durumunu getirmiştir. Bu gerçeklikten hareket edilerek, bu durum eserde kilit olarak tasvir edilmiştir. Kilitlenmiş olan kapıların anahtarları kayıp haldedir. Yitik yitirildiği yerde aranır. Her toplumun kapalı olan kapılarının anahtarı,

eserde anahtar olarak tasvir edilmiştir. Kuşatan isimli eserde, dünya ve ahiret hayatını dengeleyen **Ahilik** kültürü kilit ve anahtar olarak ifade edilmiştir.

Ahiliğe girişte ve ustalığa kadar giden aşamalarda yapılmış merasimler ve esnafın kontrolü için uygulanan kurallar kuşak ve peştamal ile sembolize edilmiştir.

Ahi kuşağını kuşanan biri emin olunacak, güvenilir, çok değerli biridir. Bu durum dikkate alınmış, Ahilik kültürünün değerlerini temsil eden kuşak tasvirine vurgu yapılmıştır. Yer yer kullanılan metalik altın ile Ahilik kültürünün değeri vurgulanmıştır.

Zaman içerisinde kültürel değişimler kaçınılmazdır. Bu durum eserde, kırmızıdan yeşile geçen bir hat şeklinde tasvir edilmiştir. Bu değişim özün farkındalığıyla inovatif bir şekilde değildir. Bu da resmin bütünselliğinde ifade edilmektedir.

Eser bittikten sonra yüzeyine yarı mat vernik atılarak sonlandırılmıştır(Resim 3.2.1.).

Resim 3.2.1 “Kuşatan” isimli eser. 71x121 (KÖYLÜ, 2020, Kırşehir)

3.3. ABDAL KÜLTÜRÜ / ESER 3 / SON TEZENELER

Eser Adı: Son Tezeneler

Eser Ölçüleri: 101x184 cm

Kullanılan Malzeme: Resim tuval, akrilik boya, metalik boya, fırça, spatula.

Uygulanan Teknik: Ağaç şasi üzerine gerilmiş kumaş tuval üzerine akrilik boya çalışması.

Kullanılan Araç ve Gereçler: Resim tuvali, kurşun kalem, akrilik boya, metalik boya, fırça, spatula.

Eserin Konusu: Eser, Abdal Kültürünü konu edinmektedir.

Tasarım ve Uygulama Aşamaları: Tasarım aşamasında resmin ölçülerine karar verilmiş ağaç şasi üzerine gerilmiş kumaş tuval hazırlanmıştır. Eserin konusuna uygun tasarım oluşturulmuştur. Eser subliminal (bilinçaltı) bakış açısıyla ele alınmıştır. Sonra tuval üzerine karakalem eskiz çalışması yapılmıştır. Daha sonra boyama aşaması yapılırken resme kalın katmanlar oluşturularak doku kazandırılmıştır.

Uzun ve köklü bir geçmişe sahip olan geleneksel Abdal kültürünün, Türk kültürü ve Abdal geleneği içerisinde varlığını geçmişten günümüze ulaştırması, yalnızca müzik icrası bakımından değil, sosyokültürel anlamda yerine getirdikleri değerler bakımından da önem taşıyan Abdalların, köklerinin çok eski dönemlere kadar uzanması, son temsilcisinin Neşet Ertaş olması hakikatleri göz önünde bulundurarak, bu çalışmada, Muharrem Ertaş, Hacı Taşan, Çekiç Ali eksenli Abdal kültürü vurgulanmıştır. Abdal kültürünü ve müzik geleneğini yüksek bir seviyeye taşıyarak temsil eden Neşet Ertaş, geleneksel Abdal müziğinin aktarımındaki yeri ve önemi bağlamında siyah bir fon üzerine belirgin olarak tasvir edilmiştir. Abdal kültürünün diğer temsilcileri, arka planda vurgulanmıştır.

Abdallar, sürekli göç halinde yaşamışlardır. Bu yaşam biçiminde olmaları yaşadıkları yerlerde, Türk kültürel birikiminin yaygınlaşmasında çok etkili olmuştur. Türk kültürel birikiminin Anadolu'da yerleşmesi ve yaygınlaşması sürecinde sosyal ve kültürel açıdan oldukça önemli olduğu düşünülmektedir. Bu tarihi gerçeklik göz önünde bulundurularak eserde yol alan, Abdallığın, babadan oğula geçmesi vurgulanmıştır. Öte

yandan bu geleneği yaşatanların sürekli hareket halinde yaşamları çok zorlukları, yoklukları beraberinde getirmiştir. Böyle bir yaşama sahip olmaları, geçim kaygısıyla başlar öne eğik, dokunaklı, şekilde vurgulanmıştır.

Abdal kültürü usta çırak ilişkisi ile sonraki nesillere aktarılır. Bu durum eserde babasının yanında plastik ambalaj bidonu ile ritim tutan çocuk tasviri ile dokunaklı ve ironik bir şekilde vurgulanmıştır.

Eserde, günümüz dünyasında, insanların gündemlerinden düşen, yok olmaya mahkum gibi görünen kültürel varlığımız, akan zaman içerisinde kopmaya yüz tutmuş incelen bir halat şeklinde tasvir edilmiştir. Hep ifade edildiği gibi, kültürel varlığımızın yaşatılması, sahip çıkılması, manevi bir değer olarak saklanması ve sonraki nesillere aktarılması çok önem arz etmektedir. Burada saatin akşam karanlığına doğru olması, yok oluşa doğru bir gidişi vurgulanmaktadır. Bozkırın son tezenesinin, son vuruşları devam etmektedir. Bu bağlamda resmin ilgili kesiti ile, yukarıda belirtilen hususlara kopmakta olan sağlam bir halat tasviri ile vurgu yapılmıştır.

Eserde siyah fon içerisinde Muharrem Ertaş, Hacı Taşan ve Çekiç Ali farklı renk tonları ile tasvir edilmiştir. Muharrem Ertaş'ın, Hacı Taşan'ın, Çekiç Ali'nin eşi benzeri olmayan icra ve üsluplarının yanında yine kendilerine ait çok değerli eserleri de vardır. Eserde, farklı renk tonları ile kendilerine has müziksel icralarına, üslup ve tavırlarına vurgu yapılmıştır. Muharrem Ertaş kırmızı tonlar ile vurgulanırken Hacı Taşan mavi tonlarda, Çekiç Ali sarı tonlarda tasvir edilmiştir. Eserde, Muharrem Ertaş, Hacı Taşan ve Çekiç Ali'nin siyah fon içerisinde geri planda belirtilmesi Neşet Ertaş'ın çok belirgin ifadesi onun "bozkırın son tezenesi" olmasına vurgudur.

Eser bittikten sonra yüzeyine yarı mat vernik atılarak sonlandırılmıştır(Resim 3.3.1.).

Resim 3.3.1. “Son Tezeneler” isimli eser. 101x184 cm (KÖYLÜ, 2019, Kırşehir)

3.4. ABDAL KÜLTÜRÜ / ESER 4 / VAROLUŞ

Eser Adı: Varoluş

Eser Ölçüleri: 70x50 cm

Kullanılan Malzeme: Resim tuval, akrilik boya, metalik boya, fırça, spatula.

Uygulanan Teknik: Ağaç şasi üzerine gerilmiş kumaş tuval üzerine akrilik boya çalışması.

Kullanılan Araç ve Gereçler: Resim tuvali, kurşun kalem, akrilik boya, fırça, spatula.

Eserin Konusu: Eser, Neşet Ertaş'ı konu edinmektedir.

Tasarım ve Uygulama Aşamaları: Tasarım aşamasında resmin ölçülerine karar verilmiş ağaç şasi üzerine gerilmiş kumaş tuval hazırlanmıştır. Eserin konusuna uygun tasarım oluşturulmuştur. Sonra tuval üzerine karakalem eskiz çalışması yapılmıştır. Daha sonra boyama aşaması yapılırken resme kalın katmanlar oluşturularak doku kazandırılmıştır.

Eser subliminal (bilinçaltı) bakış açısıyla ele alınmıştır. Maddeten görünen şu alemin ardında görünmeyen birçok paralel evrenler olduğu eserde yapılan paralel oluklar ile tasvir edilmiştir. Kainatta hiçbir şeyin yok olmadığı, olumlu ya da olumsuz her var olanın uzantıları ile kainatı ve var olan bütün herşeyi etkilemeye devam ettiği vurgulanmıştır. Siyah fon ile yokluk kavramı vurgulanmıştır. Burada siyah renk ile olumsuz durumlar, beyaz renk ile olumlu durumlar, gri tonlar ile ikisi arasındaki var oluş biçimleri tasvir edilmiştir. Paralel evrenlerde birçok var oluş gerçeklikleri eserde ifade edilmiştir. Bu gerçeklikler siyah, beyaz ve gri tonlarla ifade edilmiştir. Bunların çok karışık, biçimsiz görüntüleri ile yüzeysel anlamda, hayatın karmaşıklığı vurgulanmıştır. Özünde mükemmel bir denge paralel oluklar ile tasvir edilmiştir. Zira var olan her şey mükemmel bir dengeye sahiptir. İnsanlar tercihleri ile siyah ve beyaz arasında gri tonlarda yerini belirler. Çalışmada Neşet Ertaş'ın kültürel mirasına olan tutumlarımıza da anlam

yüklenmiştir. Neşet Ertaş yok olmamıştır. Aslında uzantıları ile hayatımızdadır. (Resim 3.4.1.)

Eserde, Neşet Ertaş'a olan bakış açısı sorumluluk ve özüne saygı eksenli ele alınmıştır. Çünkü o kendisine, sanatına, sazına ve insana saygısı olan bir usta idi. Kültürel anlamda özellikle bu kültürün son temsilcisi olan Neşet Ertaş 'ın yok olmadığı, olumlu ya da olumsuz var olanın uzantıları ile kainatı ve var olan bütün her şeyi başta müziksel anlamda etkilemeye devam ettiği vurgulanmıştır.

Eser bittikten sonra yüzeyine yarı mat vernik atılarak sonlandırılmıştır(Resim 3.4.1.).

Resim 3.4.1. “Varoluş” isimli eser. 70x50cm (KÖYLÜ, 2020, Kırşehir)

3.5. AŞIK PAŞA / ESER 5 / ÖZ

Eser Adı: Öz

Eser Ölçüleri: 65x120cm

Kullanılan Malzeme: Resim tuval, akrilik boya, metalik boya, fırça, spatula.

Yapılan Teknik: Ağaç şasi üzerine gerilmiş kumaş tuval üzerine akrilik boya çalışması.

Uygulanan Araç ve Gereçler: Resim tuvali, kurşun kalem, akrilik boya, metalik boya, fırça, spatula.

Eserin Konusu: Eser, Aşık Paşa'yı konu edinmektedir.

Tasarım ve Uygulama Aşamaları: Tasarım aşamasında resmin ölçülerine karar verilmiş ağaç şasi üzerine gerilmiş kumaş tuval hazırlanmıştır. Eserin konusuna uygun tasarım oluşturulmuştur. Eser subliminal (bilinçaltı) bakış açısıyla ele alınmıştır. Sonra tuval üzerine karakalem eskiz çalışması yapılmıştır. Daha sonra boyama aşaması yapılırken resme kalın katmanlar oluşturularak doku kazandırılmıştır.

Eserde, beyaz, siyah, kahve ve vizon renklerini kullanılmıştır. Resmin bazı kesitlerinde, yer yer paralel oluklar ile hadsiz olasılıklarda muhtemel paralel evrenlere vurgu yapılmıştır. "Öz" isimli eserde de, ilerleyen zaman içerisinde Türk Dilinin ne kadar değişime uğrarsa uğrarsın, ne kadar özünden uzaklaşırsa uzaklaşsın paralel evrenlerde özü ile var olmaya devam ettiği vurgulanmıştır.

Âşık Paşa'nın Türk dili ve edebiyatı açısından Garipname adlı eseri bağlamında, Türk dilinin günümüzdeki hali; hasta, kendinden geçmiş, ayakta duramayan bir insan ile tasvir edilmiştir. Şu an ortalama bir insan günde çok az kelime kullanmaktadır. Türk dili bir ciddi kayıplarla karşı karşıyadır. Arkadan uzanan el onu ayakta tutmaya çalışmaktadır. O el ve eller, günümüz dünyasında, insanların gündemlerinden düşen, yok olmaya mahkum gibi görünen kültürel varlığımızı ayakta tutma gayretleridir. Bu bağlamda Türk dilinin içinde bulunduğu bu gerçekliği eserde vurgulanmıştır.

Şu bilinen bir gerçektir. Türk dili çok geniş bir coğrafyada konuşulmaktadır. Türkiye'den çıkan biri özü itibari ile Çin'e kadar Türkçe konuşarak gidebilir. Belki de dünya dilleri düşünüldüğünde Türk dili kadar geniş bir alana yayılmış başka bir dil yoktur. Bu gerçeklikten hareket edilerek, eserde, Türk dilinin kullanıldığı coğrafya vurgulanmıştır. Bu alanlar metalik altın rengi ile boyanarak Türk dilinin zenginliği ifade edilmiştir. Burada Türkiye daha belirgin boyanarak bu konuda Türkiye Cumhuriyeti'nin; hasta, ölmeye yüz tutmuş bu adamı yani **Türk Dilini** ayağa kaldırabilecek güce ve kudrete sahip olduğu ifade edilmiştir. Arkadan uzanan el ise başta Aşık Paşa ve onun izinden gitmesi gereken öz kültürüne bağlı, şuurlu insanlar olarak tasvir edilmiştir.

Eser bittikten sonra yüzeyine yarı mat vernik atılarak sonlandırılmıştır(Resim 3.5.1.).

Resim 3.5.1. “Öz” isimli eser. 65x120cm (KÖYLÜ, 2019, Kırşehir)

3.6. DOKUMA GELENEĞİ / ESER 6 / AKIŞ

Eser Adı: Akış

Eser Ölçüleri: 50x70 cm

Kullanılan Malzeme: Resim tuval, akrilik boya, metalik boya, fırça, spatula.

Uygulanan Teknik: Ağaç şasi üzerine gerilmiş kumaş tuval üzerine akrilik boya çalışması.

Kullanılan Araç ve Gereçler: Resim tuvali, kurşun kalem, akrilik boya, fırça, spatula.

Eserin Konusu: Kırşehir Mucur halı yastıklarında yer alan “pençe” motifini akış eksenli konu edinmektedir.

Tasarım ve Uygulama Aşamaları: Tasarım aşamasında resmin ölçülerine karar verilmiş ağaç şasi üzerine gerilmiş kumaş tuval hazırlanmıştır. Eser subliminal (bilinçaltı) bakış açısıyla ele alınmıştır. Eserin konusuna uygun tasarım oluşturulmuştur. Sonra tuval üzerine karakalem eskiz çalışması yapılmıştır. Daha sonra boyama aşaması yapılırken resme kalın katmanlar oluşturularak doku kazandırılmıştır.

Eserde, Mucur halı yastıklarında yer alan “pençe” motifi akış eksenli konu alınmıştır. Kainatta hiçbir şeyin yok olmadığı, olumlu ya da olumsuz her var olanın uzantıları ile kainatı ve var olan bütün her şeyi etkilemeye devam ettiği bu eserde de vurgulanmıştır. Dokuma yapan insanlar yaşam içerisindeki duygu düşünce ve hislerini motiflere aktarmaktadırlar. Bu aktarımlar, insan gibi değerli bir varlıktan var oluşa akseden çok değerli oluşumlardır. Sevinçler, üzüntüler, ayrılıklar, kavuşmalar, inanışlar dokuma yapan insanların dokumalarına akseden çok değerli yansımalarıdır.

Zamana yayılan, ilerleyen zaman içerisindeki değişim ve başkalaşımın eserde görünürde biçimsiz, karışık bir şekilde vurgulanmıştır. Eser dikkatle incelendiğinde, “pençe” motifinin sahip olduğu renk ve desenler akış formunda karışık ve biçimsiz bir hal almaktadır. Şekli, motifleri ve renkleri giderek bozulmaktadır. Öte yandan özünde var olan mükemmel bir denge paralel oluklar ile ifade edilmiştir. Burada da ilerleyen zaman içerisindeki değişim ve başkalaşımlara mukabil dokuma geleneğinin özü ile var olmaya devam ettiği vurgulanmıştır. Olumlu ya da olumsuz var olan uzantıları ile kainat, akış görüntüsü ile tasvir edilmiştir.

Gestalt bakış açısı ile “Pençe” motifi, dokuyanın sevinçlerini, üzüntülerini, ayrılıklarını, kavuşmalarını, inanışlarını bir mektup gibi yanına alan vazifesini ifa etmek için kanatlarını kaldırmış, belki de gitmek için kanatlanmış bir kuş olarak tasvir edilmiştir.

Eser bittikten sonra yüzeyine yarı mat vernik atılarak sonlandırılmıştır(Resim 3.6.1.).

Resim 3.6.1. “Akış” isimli eser. 50x70cm (KÖYLÜ, 2020, Kırşehir)

3.7. DOKUMA GELENEĞİ / ESER 7 / DOKUYAN

Eser Adı: Dokuyan

Eser Ölçüleri: 50x35 cm

Kullanılan Malzeme: Resim tuval, akrilik boya, metalik boya, fırça, spatula.

Uygulanan Teknik: Ağaç şasi üzerine gerilmiş kumaş tuval üzerine akrilik boya çalışması.

Kullanılan Araç ve Gereçler: Resim tuvali, kurşun kalem, akrilik boya, fırça, spatula.

Eserin Konusu: Eser Kırşehir yöresine ait halı tezgahında dokuma yapan bir kadını izlenimci (expresyonist) bir bakış açısıyla konu edinmektedir.

3.1.1. Tasarım ve Uygulama Aşamaları: Tasarım aşamasında resmin ölçülerine karar verilmiş ağaç şasi üzerine gerilmiş kumaş tuval hazırlanmıştır. Eserin konusuna uygun tasarım oluşturulmuştur. Sonra tuval üzerine karakalem eskiz çalışması yapılmıştır. Daha sonra boyama aşaması yapılırken resme kalın katmanlar oluşturularak doku kazandırılmıştır. Eserde siyah ve beyaz, kırmızının tonları, vizon, gri, mavi, yeşil, turuncu renkler kullanılmıştır.

Eser halı tezgahında dokuma yapan bir kadını konu almaktadır. Bu eserde izlenimci (expresyonist) bir bakış açısıyla yorum izleyiciye bırakılmıştır. Dokuma yapan bu kadın yaşamı içerisindeki duygu düşünce ve hislerini motiflerine aktarmaktadır. Akış isimli eserde ifade edildiği gibi, dokuma yapan insanlar yaşam içerisindeki duygu düşünce ve hislerini motiflere aktarmaktadırlar. Bu aktarımlar, insan gibi değerli bir varlıktan var oluşa akseden çok değerli oluşumlardır. Sevinçler, üzüntüler, ayrılıklar, kavuşmalar, inanışlar dokuma yapan insanların dokumalarına akseden çok değerli yansımalarıdır.

Bu yansımalar, insanın özünden, derin hislerinden varoluşa akseden çok değerli oluşumlardır. Eserde, bu kadın halısını istediği renklerde istediği motiflerle dokumaktadır. Dokuması gibi, hayatını da istediği renklerde istediği motiflerle dokuyabileceğine dönük bir izlenim verilmek istenmiştir.

Eser bittikten sonra yüzeyine yarı mat vernik atılarak sonlandırılmıştır(Resim 3.7.1.).

Resim 3.7.1. “Dokuyan” isimli eser. 50x35cm (KÖYLÜ, 2020, Kırşehir)

3.8. DOKUMA GELENEĞİ / ESER 8 / EĞİREN

Eser Ölçüleri: 35x50cm

Kullanılan Malzeme: Resim tuval, akrilik boya, metalik boya, fırça, spatula.

Uygulanan Teknik: Ağaç şasi üzerine gerilmiş kumaş tuval üzerine akrilik boya çalışması.

Kullanılan Araç ve Gereçler: Resim tuvali, kurşun kalem, akrilik boya, fırça, spatula.

Eserin Konusu: Eser, Kırşehir'e has bir kadını yün eğirirken, izlenimci (expresyonist) bir bakış açısıyla konu almaktadır.

Tasarım ve Uygulama Aşamaları: Tasarım aşamasında resmin ölçülerine karar verilmiş ağaç şasi üzerine gerilmiş kumaş tuval hazırlanmıştır. Eserin konusuna uygun tasarım oluşturulmuştur. Sonra tuval üzerine karakalem eskiz çalışması yapılmıştır. Daha sonra boyama aşaması yapılırken resme kalın katmanlar oluşturularak doku kazandırılmıştır. Eserde beyaz, siyah, mürdüm, vizon, gri, mavi, yeşil, kahverengi renkleri kullanılmıştır.

Eserde, bir kadın yün eğirirken tasvir edilmiştir. Bu tasvirde izlenimci (expresyonist) bir bakış açısıyla, yorum izleyiciye bırakılmıştır. Eğirme işlemi karışmış, dağınık yapıdaki yünleri biçimlendirip ip haline getirme işlemidir. Karışık yünler ele alınarak iplik haline evrilir. Bu kadının koluna sardığı yünler , hayatımız gibi alt üst olmuş darmadağınık, karışmış bir halde, düşünülebilir. Kadın, karışmış durumdaki alt üst olmuş yünlerini istediği gibi eğirmektedir. Aynen yünleri gibi hayatını da istediği gibi eğirmesine dönük bir anlamlandırma verilmek istenmiştir.

Eser bittikten sonra yüzeyine yarı mat vernik atılarak sonlandırılmıştır(Resim 3.8.1.).

Resim 3.8.1. “Egiren” isimli eser. 35x50cm (KÖYLÜ, 2020, Kırşehir)

3.9. DOKUMA GELENEĞİ / ESER 9 / BOYAYAN

Eser Adı: Boyayan

Eser Ölçüleri: 35x50cm

Kullanılan Malzeme: Resim tuval, akrilik boya, metalik boya, fırça, spatula.

Uygulanan Teknik: Ağaç şasi üzerine gerilmiş kumaş tuval üzerine akrilik boya çalışması.

Kullanılan Araç ve Gereçler: Resim tuvali, kurşun kalem, akrilik boya, ,fırça, spatula.

Eserin Konusu: Eser Kırşehir yöresine has yün boyayan bir kadını izlenimci (expresyonist) bakış açısıyla konu edinmektedir.

Tasarım ve Uygulama Aşamaları: Tasarım aşamasında resmin ölçülerine karar verilmiş ağaç şasi üzerine gerilmiş kumaş tuval hazırlanmıştır. Eserin konusuna uygun tasarım oluşturulmuştur. Sonra tuval üzerine karakalem eskiz çalışması yapılmıştır. Daha sonra boyama aşaması yapılırken resme kalın katmanlar oluşturularak doku kazandırılmıştır. Eserde beyaz, siyah, mürdüm, gri, mavi, yeşil, kahverengi renkleri kullanılmıştır.

Eserde, yün boyayan bir kadın tasvir edilmiştir. Bu eserde izlenimci (expresyonist) bir bakış açısıyla, yorum izleyiciye bırakılmıştır. Doğada var olan hemen her varlıkta renk ait olduğu varlığın gerçekliğini gösterir. İnsan hayatları da kendi gerçeklikleri içinde farklı renkler gibi düşünülebilir. Bu kadın, yünlerini istediği renklere istediği gibi boyamaktadır. Buradan hareketle hayatını da istediği renklere istediği gibi boyayabilmesi anlamlandırılmaya çalışılmıştır.

Eser bittikten sonra yüzeyine yarı mat vernik atılarak sonlandırılmıştır(Resim 3.9.1.).

Resim 3.9.1. “Boyayan” isimli eser. 35x50cm (KÖYLÜ, 2020, Kirsehir)

3.10. CAMİLER / ESER 10 / ÇARŞI CAMİİ

Eser Adı: Çarşı Camii

Eser Ölçüleri: 50x35 cm

Kullanılan Malzeme: Resim tuval, akrilik boya, metalik boya, fırça, spatula.

Uygulanan Teknik: Ağaç şasi üzerine gerilmiş kumaş tuval üzerine akrilik boya çalışması.

Kullanılan Araç ve Gereçler: Resim tuvali, kurşun kalem, akrilik boya, metlik boya, fırça, spatula.

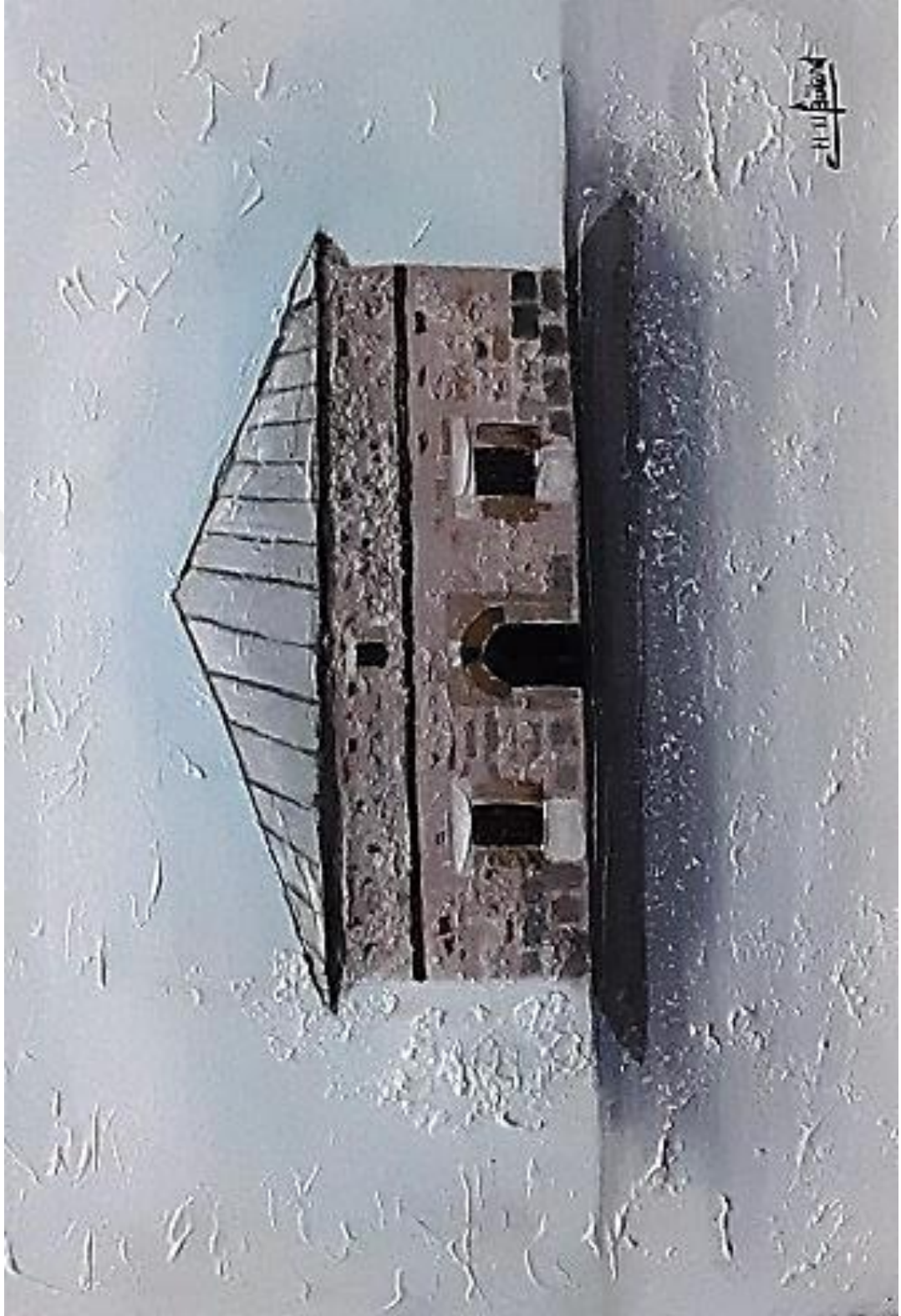
Eserin Konusu: Eser, Çarşı Camii'ni konu edinmektedir.

Tasarım ve Uygulama Aşamaları: Tasarım aşamasında resmin ölçülerine karar verilmiş ağaç şasi üzerine gerilmiş kumaş tuval hazırlanmıştır. Eserin konusuna uygun tasarım oluşturulmuştur. Sonra tuval üzerine karakalem eskiz çalışması yapılmıştır. Daha sonra boyama aşaması yapılırken resme kalın katmanlar oluşturularak doku kazandırılmıştır. Eserde beyaz, siyah, gri, mavi, kahverengi renkleri kullanılmıştır.

Eserde, Kırşehir Çarşı Camii tasvir edilmiştir. Bu eserde izlenimci (expresyonist) bir bakış açısıyla, yorum izleyiciye bırakılmıştır. Çarşı Camii, rutin algıları kırıp, sadece ibadet edilen bir yer olmaktan çıkıp fark edilmeyi bekleyen bir bakışla çevresindeki günümüz görüntülerinden arındırılmış, beyaz ağırlıklı fon içerisinde sadece mimari olarak tasvir edilmiştir.

Eser bittikten sonra yüzeyine yarı mat vernik atılarak sonlandırılmıştır(Resim 3.10.1.).

Resim 3.10.1. “Çarşı Camii” isimli eser. 50x35cm (KÖYLÜ, 2020, Kırşehir)

3.11. CAMİLER / ESER 11 / KAPUCU CAMİİ

Eser Adı: Kapucu Camii

Eser Ölçüleri: 35x50cm

Kullanılan Malzeme: Resim tuval, akrilik boya, metalik boya, fırça, spatula.

Uygulanan Teknik: Ağaç şasi üzerine gerilmiş kumaş tuval üzerine akrilik boya çalışması.

Kullanılan Araç ve Gereçler: Resim tuvali, kurşun kalem, akrilik boya, metlik boya, fırça, spatula.

Eserin Konusu: Eser, Kapucu Camii'ni konu edinmektedir.

Tasarım ve Uygulama Aşamaları: Tasarım aşamasında resmin ölçülerine karar verilmiş ağaç şasi üzerine gerilmiş kumaş tuval hazırlanmıştır. Eserin konusuna uygun tasarım oluşturulmuştur. Sonra tuval üzerine karakalem eskiz çalışması yapılmıştır. Daha sonra boyama aşaması yapılırken resme kalın katmanlar oluşturularak doku kazandırılmıştır. Eserde beyaz, siyah, gri, mavi, kahverengi renkleri kullanılmıştır.

Eserde, Kırşehir Kapucu Camii tasvir edilmiştir. Bu eserde izlenimci (expresyonist) bir bakış açısıyla, yorum izleyiciye bırakılmıştır. Eserde, Kapucu Camii de Çarşı Camii'indeki bakış açısıyla ele alınmıştır. Kapucu Camii de rutin algıları kırıp, sadece ibadet edilen bir yer olmaktan çıkıp fark edilmeyi bekleyen bir bakışla çevresindeki günümüz görüntülerinden arındırılmış, beyaz ağırlıklı fon içerisinde sadece mimari olarak tasvir edilmiştir.

Eser bittikten sonra yüzeyine yarı mat vernik atılarak sonlandırılmıştır(Resim 3.11.1.).

Resim 3.11.1. “Kapucu Camii” isimli eser. 50x35cm (KÖYLÜ, 2020, Kırşehir)

SONUÇ VE ÖNERİLER

Günümüz dünyasında, insanların gündemlerinden düşen, yok olmaya mahkum gibi görünen kültürel varlığımızın yaşatılması, sahip çıkılması, manevi bir değer olarak saklanması ve sonraki nesillere aktarılması çok önem arz etmektedir.

Kırşehir gibi tarihsel öneme sahip bir ilin, kültürel değerlerini ve yerini tespit ederek var olan bulgularına ulaşmak, Kırşehir ilinin kültürel değerlerini, resim sanatı ile yorumlamak, ortaya koydukları değerleri, resim sanatı yoluyla anlamlandırmak, vurgu yapmak, farkındalık sağlamak, bu yolla, Türk toplumuna özgü günümüz şartlarında, kültürel değerlerimize, özellikle Kırşehir ilinin kültürel değerlerini irdelemek, farkındalık sağlamak bu çalışmanın özünü teşkil etmektedir. Kırşehir ilinin kültürel değerlerini dikkatlere sunulmasının önemli ve gerekli olduğu düşünülmektedir.

Çalışmada ilin kültürel değerlerinden, Cacabey Medresesi, Ahi Evran, Abdal Kültürü, Aşıkpaşa ve Dokuma Geleneği konuları ile camilerinden bazıları sanatsal olarak yorumlanmış, resim sanatıyla aktarılmıştır.

Teknik olarak, çalışmalarda yağlı boya, akrilik boya ve metalik boyalar kullanılmıştır. Çalışmalarda vurgulanmak istenen etkiler bağlamında renkler çeşitlilik göstermektedir. Olumsuzluk ve yokluk algısı siyah renk ile ifade edilirken, değeri ifade eden yerlerde altın ve gümüş metalik renkler kullanılmıştır. Resimlerin genelinde resmin içeriğine uygun renkler vurgu içeriğine uygun olarak ahenkle kullanılmıştır. Eserler yapılırken yer yer rölyef teknikleri uygulanmıştır. Bu şekilde resimlere derinlik kazandırılmıştır. Eserlerde, sürrealist, ekspresyonist bir bakış açısıyla subliminal etkiler hedeflenerek gerçekleştirilmiştir.

Ülkemizde kültürel değerlere ve sanata olan ilgiyi arttırmak, bu anlamda farkındalığını artıracak çalışmalar yapmakla mümkündür. Tüm kültürel değerlerde olduğu gibi, Kırşehir ilinin de kültürel değerlerini, tüm alanlarında benimsemek, bunu gündemde tutmak büyük önem taşımaktadır. Bu anlamda tüm eğitim veren kurumlarda yerelden ulusala, kültürel değerlerimizi tanıtıcı çalışmaların yapılması, görsel sanatlar vb. derslerde benzer, anlamlı çalışmalara yer verilmesi etkili olacaktır.

Türk toplumunun kendi ürettiği kültürel değerlerinin gündeme getirilmesini sağlayabilmek, çalışmanın en temel amacıdır. “Kırşehir İlinin Kültürel Değerlerinin Resim Sanatı İle Yorumlanması” adlı bu çalışmanın Kırşehir ili özelinde tüm kültürel değerlerimize bir farkındalık oluşturması açısından önemli olduğu düşünölmektedir.

KAYNAKÇA

- Acar, İ.(2018). Kırşehir İl Merkezindeki Türk Mimari Eserleri (Yüksek Lisans Tezi) Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, S.19-22 İstanbul.
- Anonim, (1982-1983) Kırşehir, Yurt Ansiklopedisi Türkiye İl İl Dünü Bugünü Yarını, İstanbul: Anadolu Yayıncılık, , C. 7, s. 4910.
- Anonim, (1988), Kırşehir’de Vakıflar ve Vakfiyeleri, Kırşehir: Kırşehir Valiliği Yayınları; “Ahi Evran”, TDVİA, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, C. 1, s.529-530
- Anonim,(1973).Kırşehir İl Yıllığı, Kırşehir Cumhuriyetin 50.yıl Yayınları,Sayı:1 Kırşehir,370s.
- Anonim,(1993a) *Kırşehir*, Kırşehir Valiliği Yayınları, Erk Yayıncılık, Kırşehir,191s.
- Anonim, (2006). *İl Kültür Envanteri*, Kırşehir Valiliği İl Özel İdaresi Yayını, Kırşehir, 222s.
- Bayram, M. (2016).Fatma Bacı ve Bacıyan-ı Rum,Anadolu Bacıları Teşkilatı, Çizgi Kitapevi Yayınları:2016:678, S.55, 96 Konya.
- Bekki, S. (2013). Abdallık Geleneği ve Neşet Ertaş. *Ahi Evran Aktüel Dergisi*. Sayı:3(1013).
- Cihan, A.(1990).*Kırşehir ve İlçeleri*, Özgün Matbaacılık Sanayi, Ankara,223s.
- Çağatay, N.(1981), Bir Türk Kurumu Olan Ahilik, 2. Baskı, Selçuk Üniversitesi Basımevi, Konya
- Çalışkan, Y. ve İkiz M. L.(2001), Kültür San ’at ve Medeniyetimizde Ahilik, 2. Baskı, T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- Deniz, B. (1986). “Kırşehir Halıları”.Bilim Birlik Başarı, Yıl:12,Sayı,47,s.25,27,74,76
- Ertok, K. (1968), Kırşehir’de Türk Eserleri, (Yayınlanmamış Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sanat Tarihi ABD, İstanbul, s. 20.
- Etikan S., Ölmez F,N. , Kılıçarslan H. ve Şahin C.(2020) Kırşehir El Sanatları. Ankara: Gece Kitaplığı
- Gölpınarlı, A. (1958), Vilâyetnâme, Manâkıb-ı Hünkâr Hacı Bektâş-ı Veli, İstanbul: Nurgök Matbaası, s. 50. İstanbul: Demos Yayınları.

<https://kirsehir.ktb.gov.tr/TR-195633/asik-pasa.html>(2020)

<https://kirsehir.ktb.gov.tr/TR-64756/hayatin-donum-noktalari.html>(2020)

<https://kirsehir.ktb.gov.tr/TR-64760/geleneksel-el-sanatlari-ve-giyim.html>(2019)

İvgin, H.(1985), “Muharrem Ertaş”, *Türk Folkloru Araştırmaları*.

Karaköse, H. (2013).Ortaçağda Kırşehir.Yaşar Özüçetin (Ed.) Kırşehir Siyasi Tarihi ve Kırşehir Tarihi Bibliyografisi(s,92-163). , Gökçe Ofset Matbaacılık, Ankara

Karakus, İ. **Keskin**, Keskinliler Kültür ve Dayanışma Derneği Yay.,Kırıkkale 1995

Kaymak, M.(1989), *Muharrem Ertaş Hayatı ve Eserlerinden Seçmeler*, THM

Kayseri, İ. (2002), Türk Medeniyetinin Dinamiği Ahilik, Kelebek Basım Yayın, Konya

Kırşehir, İl İl Büyük Türkiye Ansiklopedisi, İstanbul: Milliyet Yayınları, 1991, C. 2, s. 618.

Köksal, F.(2006), Ahi Evran ve Ahilik, Kırşehir Valiliği Kültür Hizmeti Yayınları, Kırşehir

Köprülü, F. (1935) . “Abdallar”, Türk Halk Edebiyatı Ansiklopedisi, İstanbul: Burhaneddin Basımevi, C.1, s. 24

Kunter, H. B. (1942), “Kitabelerimiz”, Vakıflar Dergisi, Ankara: Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları, S. 2, s. 434.

Kunter, H.B. (1942), “Kitabelerimiz”, Vakıflar Dergisi, Ankara: Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları, S. 2, s. 433

Kunter, H.B. (1942), “Kitabelerimiz”, Vakıflar Dergisi, Ankara: Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları, S. 2, s. 432.)

Okumuş, E.(2005) Türkiye’de Marjinal Bir Grup Olarak Abdallar. *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, <http://www.akader.info/sbard/sayilar/2005Eylul/17.pdf> , Sayı 6, s. 593 – 626 (10.10.2007)

Parlak, E. (2013). Garip Bülbül Neşet Ertaş Hayatı-Sanatı-Eserleri. (2 cilt).

Saraçoğlu N, ve Tanyeri F.(2011).Kırşehir Yöresi Yemekleri,SFN Televizyon tanıtım Tasarım Yayıncılık LTD.ŞTİ:2011 ANKARA

- Sayılı, A. ve Walter, R. (1947), ‘‘TTK Adına Kırşehir’de Caca Bey Medresesinde Yapılan Araştırmanın İlk Kısa Raporu’’, Belleten, Ankara: TTK Yayınları, C. XI, S. 41-44, s. 673-681
- Soykut, R.(1971),Orta Yol Ahilik, Türkiye Esnaf Ve Sanatkârları Konfederasyonu Eğitim Yayınları, Ankara
- Şahin, İ. (1988), ‘‘Ahi Evran Zaviyesi’’, TDVİA, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, C. 1, s.530
- Şahin, İ. (1988), ‘‘Ahi Evran Zaviyesi’’, TDVİA, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, C. 1, s.530–531.)
- Şahin, İ. (2001), ‘‘Kırşehir ’’, TDVİA, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, C. 25, s. 481.
- Şen, Y. , Aksu, C. (1999), ‘‘Uzun Havalarımızdan Bozlak ve Ustaları’’, *Atatürk* T.C. Kırşehir Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Kırşehir Gezi Rehberi,[K.V.İ.T.M.], 2016: 6
- Tarım, C. H. (1938), Kırşehir Tarihi Üzerine Araştırmalar 1, Kırşehir: Kırşehir Vilayet Maatbası, s. 202.)
- Tekel, F.(2007). Aşıklık Geleneği İçinde Keskinli Hacı Taşan Hayatı, Sanatı, Eserleri (Yüksek Lisans Tezi) Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara
- Tokel B. B (2002) Neşet Ertaş Kitabı, Akçağ Basım Yayım Pazarlama A.Ş, Ankara
- Ülkütaşır M.Ş(1968) Abdallar, Türk Kültürü Araştırma Enstitüsü. Ankara
- Tokel, B, B. Neset Ertas Kitabı, Akçağ Yayınları, Ankara 2000.
- Tokel, B. B. (2000), *Neşet Ertaş Kitabı*, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Tokel, B. B. (2004). *Neşet Ertaş Kitabı*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Tonga, N.‘‘Keskinli Hacı Tasan’ın Hayatı ve Sanatı Üzerine’’, Türk Yurdu Dergisi, c.21, sayı:167, Temmuz 2001, s.40–52
- Turhan, M. , Kova, Ö. (2012). Değerler Eğitimi Açısından Türk Halk Müziği ve Halk Ozanları: Neşet Ertaş, Âşık Mahsuni Şerif, Âşık Veysel ve Özay Gönülüm Bağlamında Bir İnceleme. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi*. Cilt:3. Sayı:6 (117-128).

Turizm Bakanlığı Yay., Ankara, s.10. *Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, S: 12, s. 107-109. Yay., No:3, Ankara.

Ünsal, V. (2012). *Eskiçağda Kırşehir ve Çevresi*. Kırşehir Belediyesi, Kültür Tarihi Yayınları Serisi, Yayın No:11. Kardeşler Ofset Matbaacılık, Kırşehir.

Ünsal, V. (2013). *Eskiçağda Kırşehir*. Yaşar Özüçetin (Ed.), KIRŞEHİR Siyasi Tarihi ve Kırşehir Tarihi Bibliyografisi (s. 9-89). Gökçe Ofset Matbaacılık, Ankara

Yeğın, A. (2008), İslami-İlmi-Edebi-Felsefi Yeni Lügat, Hizmet Vakfı Yayınları, İstanbul

Yıldırım, M.(2004), *Selçuklu' dan Cumhuriyete Uzanan Köprü Kırşehir*, Aslans

Yılmaz, K.(2019). Mahalli Sanatçı Çekiç Ali Üzerine Bir İnceleme (Yüksek Lisans Tezi)

Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü ,Kırıkkale

Yılmaz, M. Bozkırın Tezenesi Neşet Ertaş'ın Gönül Dünyası. Nüve Kültür Merkezi Yayınları. Konya, 2017.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı, Soyadı : Bülent KÖYLÜ

Yabancı Dili : İngilizce

Taranmış
Fotoğraf (isteğe bağlı)
(3.5cm x 3cm)

Eğitim Durumu

Lisans : Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sınıf , Resim-iş Öğretmenliği-1996

Mesleki Deneyim

Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı, Yozgat, Amasya, Kırşehir illerinde ilk, orta, lise düzeylerindeki okullarda, Bilim ve Sanat Merkezlerinde öğretmenlik.

Ulusal düzeyde yurt dışı ve yurt içi projeler.

Tübitak projeleri

Satranç Antrenörlüğü

Halk Oyunları Usta Öğreticiliği

Bilgisayarda Ses ve Görüntü Editörleri...

Çok sayıda Hizmetiçi Eğitimi.

Halen, Meb. Özel Eğitim ve Daire Başkanlığına bağlı Kırşehir Yusuf Demir Bilim ve Sanat Merkezinde Görsel Sanatlar Öğretmenliği.